Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 27 (645) Год XIII — 7 ЛІПЕНЯ 1968 г. — ЦАНА 60 гр.

БГКТ

ФЕСТЫНЫ БГКТ

Беларускае таварыства набліжаючуюся 50-ую гадавіну Камуністычнай партыі Польшчы і Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі адзначае народнымі фестынамі. 23-га чэрвеня фестыны арганізавалі Міхалоўскі і Гайнаўскі аддзелы БГКТ.

У РЫБАКАХ

У Рыбаках над рэчкай Нарвай, упрыгожанай высокімі лісцястымі дрэвамі непадалёк ад школы сабралася каля тысячы чалавек. Хто пешшу, хто веласіпедам, хто матацыклам, хто ПКС-ам даязджалі ў тое месца, дзе быў арганізаваны першы фестын БГКТ у 1961 годзе і дзе ўжо адбываліся і наступныя падобныя ўрачыстасці БГКТ. Музыка і песні з грампласцінак, якія ўключаліся ў радыёсамаходзе, вабілі да сябе людзей. Над трыбунай, зробленай з трактарных прычэп, на чырвоным палотнішчы віднеў надпіс: «Польская аб'яднаная рабочая партыя — прадаўжальніца ідэй КПП і КПЗБ».

Два выбухі «пэтард» былі сігналам, што праз некалькі хвілін пачнецца афіцыяльная частка. У прэзідыум фестына былі запрошаны старшыня і сакратар ГП БГКТ — Вінцук Склубоўскі і Уладзімір Юзвюк, сакратар КП ПАРП у Беластоку Аляксандр Давідзюк і прадстаўнік аддзела ўнутраных спраў Прэзідыума ВРН — Аляксей Казёл, паэт Алесь Барскі, солтыс вёскі Рыбакі Мікалай Хлябіч і старшыня мясцовага сельгасгуртка Сцяпан Багнюк.

Урачыстасць адкрыў старшыня ГРН у Юшкавым Грудзе Мікалай Міруць, а старшыня Міхалоўскага аддзела БГКТ Янка Палоцкі, прывітаўшы ўсіх удзельнікаў фестыну, даў слова для даклада інструктару ГП БГКТ на Міхалоўскі аддзел Аляксандру Баршчэўскаму. Дакладчык гаворыць аб значэнні рэвалюцыйнай дзейнасці КПП і КПЗБ, аб падзеях мінулых дзён, аб слаўных традыцыях абедзвюх партый.

Пасля даклада пачалася багатая мастацкая частка, у якой выступілі эстрада ГП БГКТ «Лявоніха», новы мастацкі калектыў гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку, вакальна-музычны калектыў міхалоўскага Дома культуры і мастацкі калектыў школьнікаў грамадскага музычнага асродка ў Міхалове. Адбыліся таксама паказы спраўнасці стражы пажарнай і лігі абароны краіны. А пасля да позняй ночы працягвалася забава.

У ДУБІЧАХ ЦАРКОЎНЫХ

У Дубічах Царкоўных фестын адбываўся на пляцу святліцы. Урачыстасць адкрыў старшыня мясцовага прэзідыума ГРН Мікалай Чыквін, а даклад чытаў намеснік старшыні Гайнаўскага аддзела БГКТ Васіль Сакоўскі. На трыбуне ў прэзідыуме былі сакратар прапаганды КП ПАРП у Гайнаўцы Людвік Бартосяк, намеснік школьнага інспектара Сяргей Бароўскі, прэзэс ГС-у ў Кляшчэлях Мікалай Младзяноўскі, старшыня спулдзельні інвалідаў у Гайнаўцы Ян Шчука і кіраўнік эстрады аддзела Віталіс Макац. На мастацкую частку скаліся выступленні «Лявоніхі», эстрады Гайнаўскага аддзела БГКТ і «Згадуй-згадуля». Кляшчэлеўскі ГС арганізаваў паказ моды, а таксама добра забяспечыў фестын рознымі напіткамі і «лёдамі».

Фестын закончыўся забавай у святліцы. Фотарэпартажы з абодвых фестынаў замесцім у наступным нумары «Нівы». (мх)

Пагрузка будаўнічых пліт на Гродзенскім домабудаўнічым камбінаце.

Гродзенскія нататкі

ГРОДЗЕНСКАЯ ГОРДАСЦЬ

Апошні раз быў я ў Гродне роўна 6 год таму назад. Уязджаў у горад па той жа самай дарозе, што і цяпер, ад пагранічнай Кузніцы. Наўрад, ці запамятаў я тадышняе прадмесце гэтага старажытнага горада: вокны самахода маюць вельмі абмежаванае поле зроку. Аднак мне адразу кінулася ў вочы нешта добра знаёмае. Гэта быў напружаны дарожны рух. Здавалася, вуліцы апанавалі грузавікі. Мітусіліся яны, даслоўна, на кожным метры дарогі. А што дарога тут яшчэ не асфальтовая, ехалі мы ў хмарах пылу. Можна было толькі здагадвацца, што ідуць тут вялікія будаўнічыя работы. І сапраўды, калі машына, у якой мы ехалі, выскачыла з пылавой заслоны, мы ўбачылі дзесяткі шматпавярховых дамоў, яшчэ свежых, неабжытых, пабудаваных з вялікіх бетонных пліт. Непадалёк і завод, які выпускае гэтыя пліты. Яны — характэрная рыса тутэйшага будаўніцтва.

Горад спяшаецца ў росце. Раскінуўся на плошчы 40 квадратных кіламетраў. І гэта плошча трашчыць у швах. Горад — цяпер звыш стотысячны, у недалёкай будучыні — звыш двухсоттысячны.

Тэмп, тэмп! 800-гадовае Гродна фактычна да вайны не мела прамысловасці. Павятовы горад, якім яно тады было, славіўся, бадай, толькі махоркай. Тут менавіта была прыватная фабрыка гэтага самага нізкага гатунку курыва.

Скок, які Гродна зрабіла за часы савецкай улады, асабліва вымоўны, калі глядзіш на магутныя калоны азотнатукавага завода. Сюды, на ўсходнюю частку горада, трапілі мы не па-плану. Спазніўся цягнік (нават на міжнародных трасах такое здараецца), мы дабіраліся ў Гродна іншым шляхам і моцна нарушылі трафік. Ну і сябры з «Гродзенскай праўды» вырашылі нас проста пакатаць па горадзе.

Дык стаім цяпер амаль у полі і ўзіраемся на мудрагелістае для нас, прафанаў, сплячэнне сталі і бетону. А там, у гэтых гіганцкіх трубах, бушуюць чараўніцкія сілы. Дзякуючы ім бедныя беларускія глебы набываюць новых якасцей. Прадукцыя завода абяспечвае не толькі палі Беларусі, але ідзе і ў іншыя рэспублікі. Завод — адзін з найбуйнейшых у краіне.

(Працяг на стар. 4)

Напружаныя заданні ў сельскай гаспадарцы выплываюць не з дадатковых павышаных планаў, але з планаў гэтай пяцігодкі. План пяцігодкі закладаў зусім рэальныя паказчыкі, але пасля двух год рэалізацыі аказалася, што часта план аставаўся толькі на паперы. У сувязі з гэтым IX Пленум ЦК ПАРП звярнуў на гэта вялікую ўвагу і забавязаў сельскагаспадарчыя і адміністрацыйныя службы, а таксама партарганізацыі да канкрэтнага дзеяння ў галіне выкарыстання прадукцыйных рэзерваў у сельскай гаспадарцы. Трэба адкрыта сказаць, што нашыя сельскагаспадарчыя службы і адміністрацыя занадта не перайма ліся тым, як у практыцы рэалізуецца так важная дзялянка пяцігодкі. Калі рэалізацыя заданняў была пад пагрозай, адбыліся многія нарады, прыняты пастановы. Адной з найважнейшых адзінак, ад якой у многім залежыць кіраванне гаспадаркай, з'яўляецца ГРН. Разгледзім сельскагаспадарчыя заданні на прыкладзе ГРН у **Семяноўцы.**

Найбольш занядбанымі галінамі сельскай гаспадаркі тут з'яўляюцца наступныя:

— вельмі нізкі ўзровень выкарыстання ўгнаенняў. Усяго 23 кг чыстага NPK;

— амаль адсутнічае хімічная барацьба з пустазеллем;

— замала прымяняецца падсеў сэрадэлі;

— амаль не прымяняюцца азімыя паплёны;

— каля 60 прац. гаспадароў з Лукі, Слабодкі і Бабяй Гары не карыстаюцца сеўнікамі;

— канчаткова не вырашана праблема занядбаных гаспадарак і інш.

Хочацца сказаць, што гэта толькі некаторыя справы, якія перашкаджаюць у развіцці сельскай гаспадаркі семяноўскай ГРН. А з другога боку варта адзначыць, што тэрыторыя ГРН Семяноўка сапраўды адна з найбольш адсталых у развіцці сельскай гаспадаркі на Гайнаўшчыне. Ляжыць перада мною Пастанова № XVIII/51/68 Грамадскай рады нарадовай ад 23 сакавіка 1968 г. у справе ўстанаўлення асноўных кірункаў дзейнасці ў галіне павышэння сельскагаспадарчай прадукцыі. Чытаю пункт па пункце і амаль пры кожным з іх задумваюся.

З РАЗВАГАЙ І РАЗУМНА

Першы пункт пастановы гаворыць аб заданнях у галіне мінеральных угнаенняў і прадказвае, што выкарыстоўванне іх павінна павялічыцца з 23 кг чыстага NPK на 1 гектар у 1966/67 г. да 126 кг у 1970 г. Для гэтага апрацаваны асобны план. Паказчык выкарыстання вапны за II паўгоддзе 1967 на 1 гектар склаў тут 21 кг, а на 1968/69 гаспадарчы год плануецца павялічыць да 141 кг і 195 кг — у 1969/70 г.

Крыху задумаўшыся над вышэй прыведзенымі лікамі, нават не спецыялісту здаецца, што тут нешта перасолена. Асабіста не веру, што за два гады так узрасце свядомасць семяноўскіх гаспадароў, што стануць яны прымяняць аж на 103 кг больш мінеральных угнаенняў ці на 174 кг вапны на кожны гектар. Гэта не азначае, што тамтэйшая зямля не патрабуе. Магчыма, што план быў бы рэальны, але на ўсю пяцігодку.

Гаварыў я з некаторымі дзеячамі ў Семяноўцы аб рэальнасці такіх планаў. Пачаткова гаварылі, што сапраўды ён рэальны, але, калі я пытаўся якім спосабам гэта думаюць рэалізаваць, раскладвалі рукі. Мала таго, пачалі прызнавацца, што гэткія паказчыкі вельмі высокія і абсалютна не бачаць магчымасці, каб іх у такіх размерах зрэалізаваць. «Дык адкуль ім такое прышло ў галаву?» — задумоўваўся я. І больш адважныя мне падказалі, што такія паказчыкі хтосьці «з павета» прывёз. Можна гэтаму верыць, верыць і здзіўляцца, як можна дапускаць да такіх хібаў. Трэба ж ведаць, што кожны не выкананы план уплывае дэмабілізуюча не толькі на гаспадарку, але і на людзей. Людзі перастаюць верыць у планы, а ў сувязі з тым і ў нашыя прадказанні.

Ды і наогул, гаварачы аб пастанове, трэба сказаць, што замнога ў ёй агульных слоў, а замала канкрэтных указанняў, як гэта рабіць. Не здзіўляюся працаўнікам ГРН, у іх не так яшчэ многа вопыту, але дзіўна, што павятовыя дзеячы — спецыялісты допускаюць да таго. Па-мойму, пастанова павінна адлюстроўваць хаця і горкую,

(Працяг на стар. 5)

Падзеі • Здарэнні • Факты • Каментары • Весткі

СВЕТ

ПРАГРАМА СУІСНАВАННЯ І БЯСПЕКІ

Ніводнае з выступленняў дыпламатаў, у апошні час, не выклікала такога вялікага зацікаўлення і не было такім цікавым, як прамова міністра замежных спраў. **А. Грамыкі** на Сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

А. Грамыка абмеркаваў усе асноўныя праблемы сусветнай палітыкі і заняў канкрэтнае становішча ва ўсіх запаленчых або спрэчных справах.

■ Гаворачы аб блізкаўсходнім крызісе, Грамыка сцвердзіў, што місія Ярынга і акцэптацыя рэзалюцыі Рады Бяспекі з'яўляюцца платформай для яго развязкі. Пацвердзіў таксама, зрэшты не першы раз, **«неабходнасць пашаны суверэнітэта, тэрытарыяльнай інтэгральнасці і палітычнай незалежнасці кожнай з дзяржаў у гэтым раёне — аднолькава як для арабскіх дзяржаваў, так і Ізраіля».**

■ У справах Еўропы: халодны і бязлітасны аналіз з выгляду нібы «новай усходняй палітыкі», асуджэнне законаў аб надзвычайным становішчы, словы салідарнасці з ГДР і прадвесце, што ў справе Заходняга Берліна **«любыя правакацыі будуць адперты Савецкім Саюзам, ГДР і таксама арганізацыяй Варшаўскага Дагавору».** Але адначасова заахвочванне і адкрыццё дзвярэй для ўсялякіх прапаноў, **«напраўленых на памякчэнне напружання ў Еўропе, на запэўненне ёй бяспекі ў паляпшэння суадносін між СССР і ФРГ».**

■ Вялікае зацікаўленне выклікалі фрагменты прамовы адносна раззбраення. Знаходзім тут вельмі істотныя і канкрэтныя прапановы. Савецкі Саюз лічыць, што за дагаворам аб нераспаўсюджванні тэрмаядзернай зброі трэба хутка зрабіць наступны крок наперад. **Атамная зброя павінна быць пастаўлена па-за правам.** Савецкі Саюз прапануе склікаць **«у вузкім або шырокім кругу»** міжнароднай канферэнцыі на гэтую тэму і **«гатовы скласці свой подпіс пад такім міжнародным дакументам».** Калі б заходнія краіны, а галоўным чынам ЗША, не былі гатовы да так радыкальнай развязкі, СССР адкрывае магчымасці перагавораў на тэму ўсялякага тыпу частковых пытанняў аб раззбраенні. Грамыка ўлічвае тут **магчымасць скарачэння ракетнай зброі і дагавору на тэму сістэмаў супрацьракетнай абароны.**

■ Шэф савецкай дыпламатыі многа месца прысвяціў адзінству і салідарнасці сацыялістычных краін. Аўтарытэтна сцвердзіў ён, (і гэта не без значэння) што **«блізарукімі і дарэмнымі з'яўляюцца разлікі тых, хто хацеў бы вырваць хоць адно са звенняў сацыялістычнай абшчыны».** Дадаў, што выпрацаваная ў апошнім часе сістэма дагавораў аб дружбе, саюзе і ўзаемнай дапамозе **«вядзе да калектыўных акцый вялікага значэння».**

Выступленне Грамыкі прынялося называць праграмай суіснавання і бяспекі.

А. К.

БССР

СЁМАГА

Адбылася чацвёртая сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР сёмага склікання.

Сесія ўхваліла Закон Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі аб сельскім, пасялковым Савеце дэпутатаў працоўных Беларускай ССР. У артыкуле 1 раздзела I гаворыцца:

«На падставе артыкула 52 Канстытуцыі (Асноўнага Закона) Беларускай ССР сельскі, пасялковы Савет дэпутатаў працоўных з'яўляецца органам дзяржаўнай улады на аб'ядноўваемай ім тэрыторыі і вырашае ў межах праваў, дадзеных законам, усе пытанні мясцовага значэння, зыходзячы з агульнадзяржаўных інтарэсаў і інтарэсаў працоўных вёскі, пасёлка.

Сельскі, пасялковы Савет дэпутатаў працоўных удзельнічае ў абмеркаванні пытанняў раённага, гарадскога, абласнога, рэспубліканскага і агульнасаюзнага значэння».

На будынку Савета пастаянна падымаецца Дзяржаўны флаг Беларускай ССР.

19 чэрвеня Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР прыняў пастанову аб увядзенні ў дзеянне Закона.

На гэтай сесіі разгледжана таксама пытанне: «Аб стане і мерах паляпшэння капітальнага будаўніцтва, планавання, забудовы і добраўпарадкавання гарадоў, пасёлкаў і вёсак рэспублікі», дакладваў намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР **У. Каменскі.**

Сесію вёў Старшыня Вярхоўнага Савета БССР паэт **Максім Танк.** Ва ўрадавых ложах прысутнічалі палітычныя і дзяржаўныя кіраўнікі Беларусі — **П. Машэраў, У. Міцкевіч, С. Прытыцкі, Ц. Кісялёў, Г. Жабіцкі** і інш.

КАНФЕРЭНЦЫЯ

У Мінску адбылася рэспубліканская навуковая гісторыка-медыцынская канферэнцыя, прысвечаная 50-годдзю БССР і Кампартыі Беларусі. З дакладамі выступілі, м. ін., прафесары: **Г. Кручок, Д. Бяляцкі, А. Пракапчук.**

ПЕРШАЯ

У Інстытуце фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук Беларускай ССР адбылася першая рэспубліканская нарада па арганічнай хіміі і тэхналогіі арганічнага сінтэзу. У ёй удзельнічалі навуковыя супрацоўнікі вышэйшых навучальных і даследчых устаноў і прадстаўнікі прамысловых прадпрыемстваў Мінска, Віцебска, Магілёва, Брэста.

МІНСКА

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі і Савет Міністраў БССР разгледзелі прапановы Мінскага гарвыканкома і Дзяржбуда БССР па далейшай забудове горада Мінска і прынялі адпаведную пастанову. Адобрана асноўныя напрамкі па першачарговай і перспектыўнай забудове і добраўпарадкаванню горада.

СМАРГОНІ

У Смаргоні закончыўся першы тур раённага агляду мастацкай самадзейнасці, прысвечаны 50-годдзю БССР і Кампартыі Беларусі.

ПОЛЬШЧА

НАРАДА Ў ЦК ПАРП

28 чэрвеня ў Цэнтральным Камітэце Польскай аб'яднанай рабочай партыі адбылася пад кіраўніцтвам загадчыка Бюро друку ЦК Стэфана Альшэўскага нарада сакратароў прапаганды ваяводскіх камітэтаў партыі і галоўных рэдактараў партыйных газет, радыё, тэлевізіі, а таксама некаторых часопісаў і агенстваў, прысвечаная падрыхтоўцы да набліжаючайся прад'зяздаўскай кампаніі. У нарадзе прынялі ўдзел сакратар ЦК партыі Зэнан Клішка і сакратар ЦК партыі Артур Старэвіч, якія ў час нарады выступілі з прамовамі.

ПЕРАДАВІКІ

29 чэрвеня ў Радомску адбыўся вялікі злёт перадавікоў працы і навукі Лодзінскага ваяводства. У злёце прыняў удзел Член палітбюро ЦК партыі Ігнацы Лёга-Савінскі і намеснік прэм'ера Зэнан Новак. З прамоваю да моладзі выступіў на злёце Ігнацы Лёга-Савінскі. Ахарактарызаваў ён імпануючыя дасягненні сацыялістычнага спаборніцтва моладзі і яе прадукцыйных абавязацельстваў, а наступна ўказаў на вялікія традыцыі рэвалюцыйнага руху лодзінскай зямлі, да якога павінна нявязваць маладое пакаленне гэтага ваяводства. Гаворачы аб іншай сітуацыі, у якой жыло старэйшае пакаленне, Ігнацы Лёга-Савінскі заявіў:

«Не гаворым сёння аб гэтых справах па тое, каб вам, маладым рабіць выгавар, што можаце карыстацца вынікамі цяжкай працы і ахвярнасці старэйшага пакалення. Гэта быў наш найбольшы абавязак у адносінах да маладога пакалення. Нашае пакаленне прайшло, як кажуць, праз агонь і ваду, і выканала гэты абавязак належна. Гаворым аб гэтым па тое, каб акрэсліць вашыя абавязкі, вашае месца і вашыя якасна іншыя магчымасці, якія створаны вам вашымі бацькамі цяжкай працай і ахвярнасцю».

Найважнейшай справай моладзі з'яўляецца навука, здабыццё ведаў, якія перад усім дае школа. Найважнейшай аднак школай, найкаштаўнейшым універсітэтам жыцця з'яўляецца праца, актыўны ўдзел у жыцці той грамадскасці, якая стварае матэрыяльныя падставы грамадскага жыцця ў працэсе прадукцыі. Меркай палітычнай актыўнасці нашай моладзі можа быць яе штораз шырэйшае ўступанне ў рады партыі. На працягу апошніх 4 месяцаў у рады ПАРП уступіла 24 тысячы членаў ЗМС і ЗМВ, моладзь ва ўзросце ад 18 да 20 гадоў складае зараз чацвёртую частку агульнага стану членаў партыі.

ЖЫЛЛЁВЫЯ ПРАБЛЕМЫ

27 чэрвеня адбыўся ў Варшаве VI Пленум Цэнтральнай рады прафсаюзаў. На пленуме перааналізавана ўдзел прафсаюзаў у забеспячэнні жыллёвых патрэб рабочых і іх сем'яў, у папраўе гаспадаравання кватэрамі і гд. З дакладам на тэму актуальных заданняў прафсаюзаў у таліне паляпшэння жыллёвых умоў людзей працы выступіў намеснік страшыні Цэнтральнай рады прафсаюзаў Вацлаў Туладзецкі.

(п)

ВАЯВОДСТВА

УНІВЕРСІТЭЦКІ ФІЛІЯЛ

На аснове пастановы міністра асветы і вышэйшых навучальных устаноў адкрыты ў Беластоку філіял Варшаўскага універсітэта. Такім чынам у 1968/69 навучальным годзе пачнуць працу ў Беластоку Вышэйшая настаўніцкая школа і Вышэйшая адміністрацыйная студыя.

У Вышэйшай настаўніцкай школе пакуль што прадбачаны 3 факультэты:

1) Гуманістычны факультэт, у рамках якога можна вывучаць польскую філалогію з гісторыяй і рускую філалогію.

2) Матэматычна-прыродазнаўчы факультэт, у рамках якога можна вывучаць матэматыку з фізікай і фізіку з хіміяй.

3) Факультэт пачатковага навучання з напрамкамі: пачатковае навучанне з музычным выхаваннем і пачатковае навучанне з фізкультурным выхаваннем.

Новая вышэйшая школа будзе рыхтаваць кадры для нашых школ і для адміністрацыі. Навука ў гэтых школах прадаўжацца будзе 3 гады. Пасля выпускнікі школы могуць прадаўжаць навуку завочна на Варшаўскім універсітэце.

НАВУКА АДМІНІСТРАЦЫІ

Вышэйшая адміністрацыйная студыя прымае выпускнікоў сярэдніх школ. Для тых, хто не мае «матуры», а працуе ў адміністрацыі ўсіх узраўняў рад нарадовых, раім пацікавіцца адміністрацыйным напрамкам навучання ў **беластоцкім завочным эканамічным тэхнікуме.** У наступаючым школьным годзе гэты тэхнікум набірае кандыдатаў у першы клас адміністрацыйнага напрамку. Навука адбывацца будзе семестральным метадам — разам 10 паўгадовых семестраў. Вучні абавязаны 2 разы ў тыдзень прыехаць у Беласток — пасля абеду ў суботу і зранку ў нядзелю.

Навука канчаецца дзяржаўным экзаменам на атэстат сталасці (матуру) і дае поўныя праваможцтвы выпускніка сярэдняй школы. За болей падрабязнымі інфармацыямі трэба звяртацца непасрэдна ў завочнае аддзяленне эканамічнага тэхнікума, які памяшчаецца ў Беластоку на вул. Варшаўскай 63.

4-ТЫСЯЧНЫ ПАРТБІЛЕТ

29 чэрвеня г. г. адбылося ў Беластоку ўрачыстае пасяджэнне экзекутывы Павятовага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі, у час якога прынялі ў рады кандыдатаў партыі 65 асоб — жыхароў Беластоцкага павета. Сярод новапрынятых між іншымі былі рабочы фабрыкі дакладных вырабаў у Чорнай Беластоцкай — Валерыян Гаўрылюк, які атрымаў партыйны білет № 3999, ткач вонаапрацоўчага прадпрыемства імя Эміліі Плятэр у Васількове Эдмунд Баршчэўскі, які атрымаў партыйны білет № 4000, і малады селянін з Рафалоўкі, вучань завочнага сельскагаспадарчага тэхнікума Часлаў Прус, які атрымаў партыйны білет № 4001. Новапрынятым у рады кандыдатаў партыі партыйныя білеты ўручыў I сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП тав. А. Лашэвіч.

Б. Р.

NIEDZIELA. 7.VII.

9.30 Program dnia. 9.35 „Król oszustów" — film fab. węg. cz. I. 10.45 „Przypominamy, radzimy". 11.00 „Nowogród" („Uświęcone miejsca Ojczyzny". 11.30 „Bawcie się z nami" — program muzyczny. 12.10 PKF. 12.20 Wiadomości dziennika. 12.30 „Spotkania z przyrodą". 12.55 „Walizka dyplomatyczna" — film („Przygody trzech muszkieterów"). 13.25 „Wszystko o szybowcach" — progr. sport. 14.35 „Przemiany". 15.05 Dla dzieci: E. Szwarc — „Miasto lalek". 16.05 „Wyspa złoczyńców" — film fab. pol. 17.35 „Jonasza nie było" — rep. film. („Ludzie i zdarzenia"). 17.50 „Może morze?" — program rozrywkowy. 18.35 „Kamera 68" — felieton TV. 18.45 „W autobusie" — film radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.10 Finałowy Koncert Festiwalu Piosenki Żołnierskiej (Kołobrzeg). W przerwie Niedziela Sportowa.

PONIEDZIAŁEK, 8.VII.

17.05 Program dnia. 17.10 Wiadomości dziennika. 17.20 „Rok 2000". 17.50 „Narodziny tańca" — film TV radz. 18.15 „Na Nyskim rynku" — raid reporterski po Ziemi Opolskiej. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.05 V TV Festiwal Teatrów Dramatycznych: A. Fredro „Zemsta". 22.00 „Kino Krótkich Filmów". 22.30 Dziennik TV.

WTOREK, 9.VII.

10.00 „Błędny ognik i płomień" — film fab. NRD cz. II. 11.30 Przerwa. 16.50 Program dnia. 16.55 Wiadomości dziennika. 17.05 „Teleferie": 1) „Turniej Żółtej Żyrafy". 2) „Wtorkowe Towarzystwo Nieprzemakalnych". 3) „Znak Zorro" — film. 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.35 „Urodziny" — raid reporterski po Ziemi Opolskiej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.05 „Grają Orkiestry Dęte" — program rozrywkowy. 20.35 „Pod znakiem jakości." 21.05 „Błędny ognik i płomień" — film fab. NRD cz. II. 22.35 Dziennik TV.

SRODA, 10.VII.

10.00 „Dr Finley" — film. 10.50 Przerwa. 16.50 Program dnia. 16.55 Wiadomości dziennika. 17.00 Dla dzieci: J. Wilkowski — „Ula i świat". 17.30 PKF. 17.40 „Nie tylko dla pań". 18.00 „Wiosenne etiudy" — film radz. 18.15 „Sami sobie" — tv raid reporterski po Ziemi Opolskiej. 18.45 Wszechnica TV. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.05 „Wielki walc" — transkrypcje walców na fortepian oraz fortepian i skrzypce. 20.35 „Światowid". 21.05 „Dr Finley" — film. 21.55 „Nad Odrą i Bałtykiem". 22.20 Dziennik. TV.

CZWARTEK, 11.VII.

10.00 „Niepowtarzalne zdjęcia" i „Oszustka" — filmy TVP („Barbara i Jan"). 10.55 Przerwa. 17.20 Program dnia. 17.25 Wiadomości dziennika. 17.30 „Kronika 50-lecia Kraju Rad" (rok 1918). 18.00 „Telekram". 18.10 „Sztuka starożytnych Czudów" — film TV radz. 18.30 „Po szóstej" — TV Klub Młodzieżowy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.05 Koncert Zespołu Wokalno-Instrumentalnego. „Partia". 20.40 Teatr „Kobra". 21.40 „Refleksje". 22.10 Dziennik. TV.

PIĄTEK, 12.VII.

10.00 „Światło na twarzy" — film fab. węg. 11.30 Przerwa. 16.50 Program dnia. 16.55 Wiadomości dziennika. 17.00 „Teleferie": 1) „Związek Zielonego Zeszytu". 2) „Niewidzialna Ręka". 3) „Piątkowe Towarzystwo Nieprzemakalnych". 4) Znak Zorro" — film. 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.35 „Na widowni". 19.00 „Do Warszawy — Krakowiaczku żwawy" — program rozrywkowy. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik TV. 20.05 V TV Festiwal Teatrów Dramatycznych: W. Szekspir — „Cymbelin". 22.05 „10 minut recenzji". 22.15 Wszechnica TV: „Wielcy zapomniani". 22.45 Dziennik TV.

SOBOTA, 13.VII.

10.00 „Jej siedem wieczorów" — film fab. CSRS. 11.40 Przerwa. 15.30 Program dnia. 15.35 Program Tygodnia. 16.00 Czwórmecz w lekkiej atletyce ZSRR, NRD, CSRS, PRL (Leningrad). 17.15 Wiadomości dziennika. 17.20 „Gawędy wilków morskich". 17.35 „Życie utajone" — film („Świat, który nie może zginąć"). 18.05 „Warszawa, Ja i Ty". 18.30 „Ojcowie i dzieci" — TV raid reporterski po Ziemi Opolskiej. 19.20 Dobranoc. 19.30 „Monitor". 20.10 „Pegaz". 20.40 „Mąż pod łóżkiem" — film TVP. 21.10 Program Estradowy. 22.00 Dziennik TV. 22.15 Wiadomości sportowe. 22.25 „Jej siedem wieczorów" — film fab. CSRS.

Piątek, 5 lipca

8.05 Nowości. 8.15 Dla uczniów. „Przychodź bajka". 8.30 Na polach kraju. 9.00 Premiera spektaklu muzycznego. 10.20 Dla uczniów. „Teleznajka". 14.30 Nowości. 14.40 Program. 14.45 Przyjacielskie spotkania. 15.30 Białoruskiej spółdzielczości 50 lat. 16.10 XXII spartakiada szkół republiki. 16.30 „5+2" Tygodniowy przegląd. 17.00 Koncert poświęcony 50-leciu Komunistycznej partii Ukrainy. 18.00 Sztafeta nowości.

Sobota, 6 lipca

6.55 Program. 7.00 Gimnastyka. 7.45 Nowości. 8.00 Z dniem urodzin. 8.30 „Zdrowie". Program naukowo-popularny. 9.00 „Obiekty". Telewizyjny klub fotoamatorów. 10.00 „Nauczyciel" — film. 11.40 Dla dzieci. Hipnoza. 12.10 Telewizyjny teatr dla dzieci. „Nowe przygody kota w butach. 13.15 Muzyczna szkatułka. 13.30 Program telewizji kolorowej. „Sasza — Saszeńka" — film. Klub kinopodróżników. 16.00 W eterze „Młodość". 17.00 Sekretna komenda „Bumerang" IV seria. 18.30 „Czas". Program informacyjny. 19.00 Cyrk pod otwartym niebem. 20.00 „Szarmanka" — krótkometrażowy film. 20.20 „Ja z 60-ch". Program młodzieżowy. 21.10 Mały cud. — film. 21.25 Nowości. 21.35 Estrada naszych przyjaciół.

Niedziela, 7 lipca

6.55 Program. 7.00 Gimnastyka. 7.15 Budzik. 7.45 Nowości. 8.00 Album przyrody. 8.30 Dla młodzieży „Łukamorie" — literacki almanach. 9.30 „Ludowy nauczyciel". 10.00 „Twórczość młodych". Dzień Kazachskiej republiki. 10.50 Nowości dnia. Kinoczasopismo. 11.00 Uświęcone miejsca naszej ojczyzny". „Nowgorod". 11.30 Dla was kobiety. 12.00 „Wiedza". Naukowo-poznawczy program. 12.30 Dla żołnierzy Armii i Marynarki Radzieckiej. Koncert. 13.00 Muzyczny kiosk. 13.30 Teatr literacki J. Kupała „Kurhan". 14.00 „Trzeci semestr. O studenckich grupach budowlanych. 14.30 Program telewizji kolorowej. 16.00 Sekretna komenda „Bumerang" V serja. 17.00 Europa: wydarzenia, kraj, problemy. 17.45 Strauss. Spektakl. 21.05 Tylko fakty. Program. „Muzykalny majak".

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 115

ІВАН ЧЫКВІН

СВЯТАЯ СТУДНЯ

1.

Дзе Рым, дзе Крым, а дзе мая айчына!
Дзяцінства босае, замурзанае лета,
Святая студня з жураўлём успамінаў,
Сезам, дзе ўсё маё ляжыць ў фрагментах.

Даўно я гэты дзіўны горад кінуў,
Як усё, што хочаш ці не хочаш у Лету.
На сценах памяці вісяць партрэты
Выразных і яскравых сёння ласк матчыных.

Дарога ўсё вышэй, вышэй пад гору...
Назад зыйсці, вярнуцца да пралогу?
Дык мацярынства як гарачка ў хворага!

Іду сваёй нятоптанай дарогаю
І чую праайчыны ўсюды подых —
Бягу на Аю-даг, гляджу на Чорны воды.

2.

Бягу на Аю-даг, гляджу на Чорны воды —
Стыхія рвецца з ланцугоў Няптуна,
На скалы хвалі лезуць, чуючы свабоду,
І скалы ў мора груддзю, просячы ратунку.

І птушкі чарнаморскія з пароды гордых
Носяцца ў дзюбе з сонца ладункам,
У змове з ветрам, наперакор кірункам
Праменнямі падаюць ў адлюдныя фіёрды.

А я стаю — чужы — у гэтым краі
Здалёк ад бацькаўшчыны і сумую,
І ноч, як пацалунак, на зямлю лягае.

І покуль мора сонца не задуе,
І покуль свет не знойдзе антыпода —
На гарызонт біноклі дальнябойныя наводжу.

3.

На гарызонт біноклі дальнябойныя наводжу,
Каб убачыць край Каперніка, Шапэна...
Дзе музыка расце — жывуць не бедна
І шчасце там, дзе зоры бачаць ноччу.

Аб чым галактыкі астрономам лапочуць
Праз тэлескопы, як праз трубы медныя?
Аб тым, што мы надзвычай бедныя
І ў сусветах бачыць нас не хочуць?..

Як добра зноў вяртацца у айчыну,
У тую прыстань, дзе няма ні штормаў,
Ні статкаў адплываючых, ці нават
На ўзбярэжжы скрыпак паштовых...
На гарызонце горы тоўпяцца кагалам
І бацькаўшчыны з гэтуль ўбачыць немагчыма.

4.

І бацькаўшчыны з гэтуль ўбачыць немагчыма
Праз гушчары паўднёвай душнаты.
Узброены ў яе, што думаў Ты
Ідучы сцежкамі паўцэнаў Крыма?

Ты ведаў, што табе няма спачынку
Цяпер. І будуць тнаць цябе вятры
Далей, за горы і за моры тры,
Каб ужо ніколі не вярнуцца у айчыну.

Як цяжка жыць — радзіма у няволі!
Хутчэй бы споўніць планы — і легіёны
У Польшчу увясці пад гул касцельных звонаў.

І сэрца ачуняе там ад болю.
І дух паэта рвецца з путаў Крыма,
І немагчыма тут Міцкевіча затрымаць.

5.

І немагчыма тут Міцкевіча затрымаць,
Сярод прыроды буйнай і гарэмаў
Жандармы злосна ходзяць надарэмна:
Хоць тут ён, але думкамі ў айчыне.

У яго грудзях няма агню без дыму —
Ён піша — рве з сябе пачаткі і карэнні.
Як вязень свету хоча ў камеры турэмнай,
Так ён пакінуць хоча бераг Крыма.

І ён зайздросціць птушкам, хмарам ў небе...
Хоць духам ўвысі, ногі топчуць травы,
А вочы і кінжалы бачаць і атравы.

А трэба доўга жыць, змагацца трэба
З царскай Расіяй, а з народам ў згодзе —
Ён думкамі на захад ўсё адходзіць.

6.

Ён думкамі на захад ўсё адходзіць —
Заосе ўспаміналася, потым Коўна,
Дзе з філаматамі ён зросся кроўна
І ссылка — у дваццаць чацвёртым годзе.

Чароўна небяспечны крымскі поўдзень...
І з поўначы Паэта гоняць зноў,
Ён едзе суму і натхнення поўны, —
Ах, Пушкін, колькі ж намі пройдзена!

Хвіліны шчасця! Вы, як слёзы мамы,
Калі дзіця вяртаецца дахаты —
Над вамі рукі з благаслаўеннем ўзняты.

Шчаслівымі бывайце Чорныя воды,
Бушуйце! Я вас нікому не аддам
І мілай Польшчы бярозавы водыр.

7.

І мілай Польшчы бярозавы водыр
Гусцее пад вечар, аж капаюць сокі
У попел зямлі, як па дзядзінцу крокі
Ад поспеху, ці граючы на сходах

Пад ножкамі Марылі. З кожным годам
Дарога да яе цішэй. Пухам лёгкім
Яна была пры ім, слязой ля вока
І хваляй у цішыні ля парахода.

Пяшчотна спяць успаміны аб Марылі.
Ах, Марыля, дзёўка, Польшча гарэзліва!
Да цябе лячу я дзень у дзень на крылах.

Ты мая рэлігія і мая паэзія,
Ты мне Патоцкая, ты мне Гражына —
Ён чуе, ён бачыць гэту жанчыну.

8.

Ён чуе, ён бачыць гэту жанчыну...
З косамі рэк, з грудзьмі азёр, зялёну,
Праклятую богам, на вуснах з праклёнам
Для тых, хто тады яе пакінуў.

Ці вы яе трымалі у далонях,
Сыпучую, пахучую, матчыну,
Кнігу з непрачытанымі загонамі,
Адзіную і непаўторную — айчыну?

Пусцее Крым. Міцкевіч у Парыжы.
На Аю-даг слядоў няма і мора
Зубамі валуноў скалы крышыць.

Змаркотнеў у хмурах прыгажун Ай-Петры,
Паэта кліча, каб ізноў у горах
Па яйлах свабодныя гойсалі ветры.

9.

Па яйлах свабодныя гойсаюць ветры.
Па дух чалавечы з высі арлінай
Спаўзаюць над мора, зыходзяць ў даліны,
Узбураць, пачэшуць хвалі дзве, тры
І, грудзі напоўніўшы ўздыхам сусветным,
У прасторах касмічных ракетаю гінуць,
Парваўшы на енкі і свісты паветра
І воду, а травы змяніўшы ў мякіну.

Не гоіцца на сэрцы рана. І з Парыжа
Нашчадкам ён запаветы піша,
На смерць і жыццё правеўшы бітву з богам.
У Істамбуле халера стаіць ля дарогі,
Цалуе ахвотна, смяротна, нагмінна —
Ей усё роўна, дзе Крым, дзе айчына.

10.

Ім усё роўна, дзе Крым, дзе айчына —
Травам зялёным, горам плячыстым.
Ветры і рэчкі прыходзяць і чысцяць
З слядоў чалавечых іх сцежкі звярыныя.

І мора штодзень гарызонт адчыніць
Блакітны і далёкі, далікатны, чысты,
Каб пад вечар зачыніць на засаў вячысты,
Каб зраўнаць у моры горы і шчыліны.

Я сяджу на скраю цішыні і ночы,
У вачах трымаю хвост начной каметы.
Мо' яна здалёк шчасце мне прарочыць?

Мо' хвіліны праклінаць я буду гэты?
Дзень — як і я — аніяк не хоча
Ні спаць на Рысах, ні спаць на Ай-Петры.

11.

Ці спаць на Рысах, ці спаць на Ай-Петры
Ночы ўсё роўна. Чорныя крылы
Зроку ляцяць, як попел на ветры,
Ляцяць на кожны дзень — стары і абрыдлы.

І прачынаюцца ў цемры гарадскія нетры —
Жыццё стаіць чыёсьці над абрывам...
А круглы месяц у час прыплываў
Цалуе пляжаў сонных петлі.

Таўрыда спіць. І шчыра наваколле
Ляжыць у кіпарысах і таполях.
Астанавілася гісторыі кабыла
І патэнцыяльныя скамянелі таямніцы.
Мяне чужына смуткам накарміла,
Бо чалавеку так цяжка спыніцца.

12.

А чалавеку так цяжка спыніцца
У вертыкалі — гарызанталі
Менш штораз часу, звужаюцца далі,
Блізка пяску, здалёк ад крыніцы.

А я хацеў бы шчэ жыццём стаміцца,
Аб'ехаць свет, заглянуць у музей — Італію
І множыць дні з жанчынаю каханай —
Бо да жыцця ў адносінах я быў патрыцый.

Я мушу быць, хоць мяне не будзе
Сярод жывых — жывы і жыццёдайны.
Няхай гавораць усе аб восьмым цудзе,
Што зможам смерць і найзвычайней
Жыць пакуль не збрыдне... Што за навіна?
Рэжа па сэрцы нудзьга безупынна.

13.

Рэжа па сэрцы нудзьга безупынна...
Праклятыя межы! Чужы я — вядома.
Дык добра усюды — найлепш аднак дома,
Удвое — прыйшоўшы з далёкай чужыны.

Як птушкі у вырай, так мы у айчыну,
У падлясскія пушчы, у нараўскі гоман,
У песні дзяцінства, у рукі матчыны —
Нагнуцца, даткнуцца, напіцца, успомніць.

У хаце прасторна, хоць хата і цесна
І сцены, як годы, пакрыты трывогай,
З іконаў сцякаюць жалобныя песні.

Нам нельга у часе бацькоўскім спыніцца,
Нам ў нову краіну адкрыта дарога,
Хоць косцю у горле стае заграніца.

14.

Косцю у горле стае заграніца,
як позняя восень і запах атавы.
Прыдзе няпрошана, зловіць, атравіць
Гора гарою і шчасця крыніцай.

Трэба было мне там нарадзіцца,
Дзе птушкі і вецер ці песняў актавы,
Дзе ўволю свабоды можна напіцца
І плачу — сурэзна, і смеху — напраўду.

І зноў дома я, і б'е крыніца
Цяпер замежных успамінаў,
І днём, і ноччу мора сніца.

Як бышцам там сябе ўсяго пакінуў.
Ох, як звярына цягне заграніца —
Дзе Рым, дзе Крым, а дзе мая айчына.

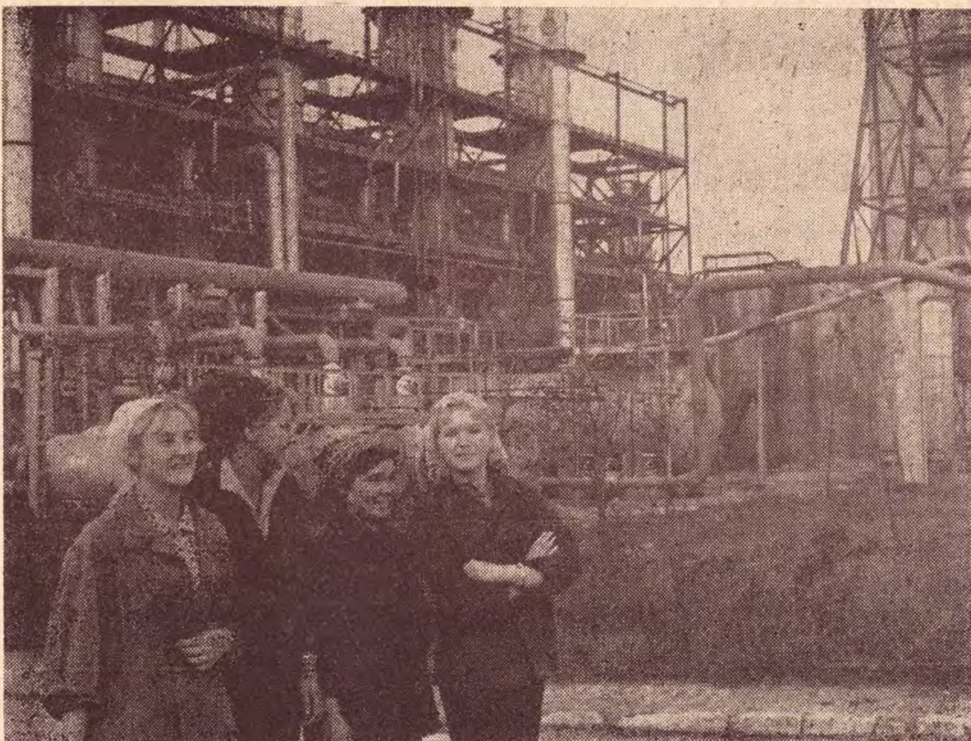
15.

Дзе Рым, дзе Крым, а дзе мая айчына —
Бягу на Аю-даг, гляджу на Чорны воды,
На гарызонт біноклі дальнябойныя наводжу,
Але бацькаўшчыны з гэтуль убачыць немагчыма.

І немагчыма тут Міцкевіча затрымаць —
Ён думкамі на захад усё адходзіць
І мілай Польшчы бярозавы водыр
Ён чуе, ён бачыць гэту жанчыну.

Па яйлах свабодныя гойсаюць ветры.
Ім усё роўна, дзе Крым, дзе айчына,
Ці спаць на Рысах, ці спаць на Ай-Петры,

А чалавеку так цяжка спыніцца!
Рэжа па сэрцы нудзьга безупынна,
Косцю у горле стае заграніца.

На Гродзенскім азотнатукавым заводзе.

Гродзенская гордасць

(Працяг са стар. 1)

Вялікая хімія — новая, невядомая раней у гэтых краях галіна прамысловасці — новы сімвал сённяшняга Гродна і Гродзеншчыны. Тут раней, апрача смаляроў, іншых хімікаў не ведалі.

Гродзенскія хімікі, відаць, людзі ініцыятыўныя: не спыняюцца на мінеральных угнаеннях. Побач азотнатукавага, растуць карпусы капралактамавага завода. І хіба ўжо недалёкі час, калі, як цяпер салетрай, праславіцца Гродна і сваім капронам.

З іншым, таксама новым тут, відам хіміі сустрэліся мы ў Лідзе на лакафарбавым заводзе. Заводу тры гады. Выкарыстаны ў ім найноўшыя дасягненні тэхнікі. Поўная аўтаматызацыя. На чатырох рабочых — адзін інжынер або тэхнік. Калі ходзіш па цэхах гэтага дзіўнага завода, які ў адных трубах і баках, здаецца, нічога тут не дзеецца. Зусім не адчуваеш, што прысутнічаеш пры складанейшым хімічным працэсе. Але галоўны інжынер запэўняе нас, што на заводзе ідзе цяпер нармальная прадукцыя.

Прызнаюся, нічога я не разабраў у «вымяральніках», «камерах», «млынах» і іншых, не менш спецыфічных, апаратах, але зразумеў адно: на лідскія лакі і фарбы чакаюць і ў Гомелі, і ў Віцебску, і ў Мінску. Імі пакрываюцца станкі, трактары, тэкстыльныя вырабы і мэбля. Завод адзіны ў Беларусі і адзін з нешматлікіх у Саюзе. Таму зразумела мне гордасць за свой завод, якую адчуваю ў словах гаспадароў. Гэта гордасць за беларускія лакі, якія з ходу здабылі рынак.

Гордасць! Што гэта такое ўявіў я яшчэ мацней у Гродне на «Аўтазапчастцы», як гродзенцы называюць свой завод аўтамабільных запасных частак. Паўстаў на базе кустарнага прадпрыемства, якое вырабляла звычайныя сялянскія вазы. Цяпер вартасць гадавой прадукцыі 14 млн. рублёў. Кааперацыя з МАЗ-ам і ЗІЛ-ам. Робіць для іх карданныя валы. 600 ў суткі. Завод у рэканструкцыі. Пасля завяршэння работ (1972) — гадавая магутнасць прадукцыі павялічыцца да 40 млн. рублёў.

Водзяць нас па заводзе намеснік галоўнага інжынера Віктар Васіленка, інжынер па рацыяналізацыі Анна Чуканава і інжынер па інфармацыі Галена Каранкевіч. Людзі маладыя. Найстарэйшаму з іх Віктару Васіленку 33 гады. А стаж працы 9—10 год. Раслі на сваім заводзе. Зрэшты, як і ўвесь заводскі калектыў. Ён таксама малады, выхаваны тут, прывязаны да завода ўсім сваім свядомым жыццём.

Тры гады таму на «Аўтазапчастцы» даўгавечнасць ЗІЛ-аўскага вала паднялі ў тры разы. Праводзяцца далейшыя доследы. Ці ж трэба дадаваць, што прывядуць яны дружны калектыў да яшчэ лепшых вынікаў? У працы і няспынным імкненні пашырэння і ўдасканалення сваёй вытворчасці нараджаецца гродзенская працоўная гордасць.

Г. Валкавыцкі
Фота Э. Трыгубовіча

ГАРЦЭРСКІЯ МАНЕЎРЫ

Напэўна не кожны ведае, што сярод гарцэрскіх дружын ёсць дружыны спецыялістычныя. Найбольш знаныя — гэта дружыны т. зв. «чырвоных берэтаў», МСР, сувязі, санітарныя і пажарнікаў. Гэтыя дружыны складае перад усім старэйшая гарцэрская моладзь.

У чым спецыялізуецца кожная з дружын няцяжка адгадаць. Зразумела, чым займаюцца пажарнікі, санітары, маладзёжная служба руху (МСР), трохі менш можна сказаць аб сувязі і мала аб «чырвоных берэтах». Утрымоўванне добрай радыёвай і тэлефоннай сувязі ў час розных грамадскіх няшчасцяў — вельмі істотная і гэтай прафесіі вучацца гарцэры ў дружынах. «Чырвоныя берэты» — гэта перад усім падрыхтоўка юнакоў на выпадак вайны, іх спецыяльнасць — разведка, супрацьхімічная абарона.

Па колькі ўсе вышэй названыя дружыны маюць абаронны характар, вырашана ў гонар 25-ай гадавіны Народнага Войска Польскага правесці тэхнічна-абаронныя манеўры гэтых дружын. Разыходзіцца прынамсі аб некалькі спраў. Па колькі дружыны існуюць ужо некалькі год, пара праверыць іх умеласць у галіне абароннасці, а таксама спапулярызаваць гэтыя спецыяльнасці сярод неарганізаванай у ЗГП моладзі. Манеўры ўжо адбыліся ў паасобных дружынах. У маі закончыліся агляды ў гуфцах (паветах). Ваяводскія манеўры адбываліся ў 5 мясцовасцях Беластоцкага ваяводства ў чэрвені: МСР — у Бельску, «чырвоныя берэты» — на Пульку, сувязь — у Беластоку, пажарнікі — у Лапах і санітары — у Ломжы. Найлепшымі ў паасобных спецыяльнасцях у ваяводстве аказаліся: МСР — Бельск; сувязь — Беласток - горад; «чырвоныя берэты» — Сэйны; пажарнікі — Лапы і санітары — Ломжа.

Дружыны правялі першыя баявыя заняткі на сыгранасць. Усё выйшла спраўна, а тое, што не вельмі добра — «дашліфуюць» у спецыяльным лагеры ў ліпені. Важна, каб супрацоўніцтва ўсіх спецыяльнасцей было па магчымасці ідэальнае. Пасля такой падрыхтоўкі гарцэрскія спецыялістычныя дружыны сустрэнуцца ў кастрычніку г. г. у Жэшове на цэнтральным аглядзе.

Давялося мне назіраць заняткі толькі некаторых дружын, аб некаторых мне расказалі. Мой вывад вельмі аптымістычны. Заданні дружынам былі цяжкія, але развязкі часта дасканалыя. Манеўры выказалі вялікую сталасць, сумленнасць і здысцыплінаванасць. Аптымізм хацелася б аднесці не толькі да самой арганізацыі ЗГП, але і да тых усіх, хто з'яўляецца патронам паасобных спецыяльнасцей. Міліцыя, войска, пажарнікі, ЛОК — маюць дасканалы «матэрыял» да пашырэння сваёй дзейнасці, дзейнасці вельмі важнай і адказнай.

А. К.

Гарцэры дружыны МСР у час перапынку ў занятках.

М. ЯНКОЎСКІ

БЫЛЫ КАМАНДЗІР ПАРТЫЗАНСКАЙ БРЫГАДЫ "У ІМЯ РАДЗІМЫ" БЕЛАСТОЦКАГА ПАРТЫЗАНСКАГА ЗЛУЧЭННЯ

У БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ

II.

Лістапад і снежань, месяцы 1943 года, прайшлі ў глыбокай разведцы Белавежскай пушчы. Многа дапамог нам у гэтай справе яе бывалы партызан Васіль Пятровіч Кірычэнка, які быў накіраваны ў нашу брыгаду штабам злучэння партызан Беласточчыны.

Па сабраных намі звестках стала вядома, што партызанскі рух у Белавежскай пушчы пачаў развівацца адразу ж пасля прыходу сюды нямецкіх акупантаў. Пасля адступлення Чырвонай Арміі тут засталося шмат яе воінаў, якія не маглі выйсці з акружэння і ўліліся ў сям'ю жыхараў Беласточчыны, сумесна з імі ўключыліся ў барацьбу супроць нямецкіх захопнікаў. Многія з іх, як ваенныя спецыялісты, сталі арганізатарамі і кіраўнікамі ўсенароднай барацьбы супроць акупантаў у гэтым краі. Такімі людзьмі былі тут Васіль Трахімавіч Канцэдайла, Іван Іванавіч Крылоў і іншыя. Пазнаёміўшыся з мясцовымі людзьмі, яны пачалі згуртоўваць вакол сябе больш актыўных таварышаў. Ужо ў пачатку ліпеня 1941 года ў населеных пунктах вакол Белавежскай пушчы нараджаліся антыфашысцкія камітэты.

Антыфашысты вёскі Дубіны выбралі сваім важаком Яна Верамюка і Аляксандра Юрчука. Адначасова быў створаны антыфашысцкі камітэт і ў суседняй з Дубінамі вёсцы Навасады. Яго старшынёй навасадскія антыфашысты выбралі Рыгора Саевіча.

Кіраўнікі антыфашысцкіх камітэтаў Дубін і Навасад былі ўжо знаёмы з Іванам Крыловым і Васілём Канцэдайлам. Крылоў з іх дапамогай распрацаваў план баявой аперацыі па вызваленню ваеннапалонных з Гайнаўскага лагера. Аперацыя прайшла паспяхова. Каля ста чалавек ваеннапалонных былі выведзены антыфашыстамі ў пушчу.

Восенню 1941 года Канцэдайла і Крылоў пачалі падбіраць надзейных і смелых людзей для стварэння партызанскага атрада. Ранняй вясной 1942 года атрад быў створаны і пачаў баявыя дзеянні. Першымі партызанамі яго, апрача Канцэдайлы і Крылова, былі Ігар Бабайлаў, Трафім Лямцаў, Ваня Бабкоў, Сярожа Мошкін, Міхаіл Ястрабаў, Саша Мядзінцаў і іншыя. Крыху пазней прыйшла ў атрад і Люба Корнева — першая камсамолка — партызанка ў Белавежскай пушчы.

Атрад праводзіў дыверсіі на вузкакалейных чыгунках пушчы, біў фашыстаў з засад і нават пусціў пад адхон цягнік непадалёку ад Гайнаўкі. Вясною 1942 года ў атрадзе ўжо налічвалася больш 60-ці партызан і ён пачаў іменавацца партызанскім атрадам імя Тэльмана. Першы бой партызан супраць вялікага і добра ўзброенага атрада гітлераўцаў адбыўся 15 мая 1942 года і ў 540 і 543 кварталах Белавежскай пушчы. Для немцаў тады было яшчэ не прывычна ваяваць з партызанамі, ды яны і паверыць не маглі, што ў Белавежскай пушчы ёсць такі атрад. Бой даказаў ім гэта. Нягледзячы на вялікую перавагу ворага ў сіле, партызаны атрада імя Тэльмана адбілі ўсе атакі гітлераўцаў, нанеслі ім вялікія страты ў жывой сіле і ўзялі багатыя трафеі.

Баявыя дзеянні атрада выклікалі трывогу ў варожых гарнізонах. У ліпені 1942 года шпіёны выследзілі лагер атрада і прывялі да яго нямецкіх карнікаў. У баі загінула два партызаны, але атраду ўдалося прарвацца і выйсці з акружэння фашыстаў.

Тэльманаўцы зноў не давалі спакою немцам. Іх баявыя дзеянні асабліва непакоілі гітлераўцаў таму, што ў Белавежскую пушчу меркаваў прыехаць на паляванне Гітлер і Герынг са світай сваіх падначаленых. Сюды было паслана каля пяці тысяч эсэсаўцаў, каб ачысціць пушчу ад партызан. Аблава цягнулася два тыдні, але атрад імя Тэльмана пазбег разгрому.

Пасля гэтага немцы распрацавалі новую тактыку барацьбы з партызанамі. Яны ўжо добра вывучылі і асвоілі пушчу і з дапамогай здраднікаў і правакатараў пачалі выследжваць невялікія партызанскія групы і паасобных партызан, што накіроўваліся на баявыя аперацыі. Асабліва выдзяляўся сваёй стараннасцю перад гітлераўцамі шпіён Ян Янкушык з вёскі Горнае. Доўгі час немцы рыхтавалі яго для брудных спраў. Нават, кажуць, у Берлін вазілі вучыць гэтаму «майстэрству». І ён апраўдваў давер'е сваіх гаспадароў. Аднойчы, ужо ў канцы лета 1942 года камандзір атрада Канцэдайла пайшоў да сваіх сувязных у вёску Збуч. Янкушык выследзіў яго там і выдаў гестапаўцам. Фашысты акружылі дом, дзе адпачываў Васіль Трахімавіч, хацелі ўзяць яго жывым, але адважны партызанскі камандзір адстрэльваўся да апошняга патрона і загінуў геройскай смерцю.

У пошуках шчасця

ДЗЯДЗЬКА МАКСІМ І ФІЛОСАФЫ

Ад часу, як паявілася дзіўная прафесія філосафа, ды паявіліся людзі, заданнем якіх сталася нічога больш і не рабіць, толькі раздумваць над сутнасцю жыцця і свету, пачаў народ звычайны патрабаваць ад іх, каб знайшлі рацэпт у справе найважнейшай — рацэпт на чалавечае шчасце. Філосафы адказалі тамамі тоўстых кніг, падрабязнымі аналізамі ўмоў і прынцыпаў шчаслівага жыцця. Напісана на гэтую тэму многа, напісалі аб шчасці па кніжцы і найбольш вядомыя ў нашай краіне прадстаўнікі кніжнай мудрасці — прафесары Татаркевіч і Катарбінскі. Народ кідаецца на гэтую літаратуру, кніжкі мігам знікаюць з кнігарняў, людзі прагна гартаюць задрукаваныя старонкі, шукаючы рацэпту для сябе — на сваё шчасце.

Перагорнем і мы старонкі мудрых кніг, каб убачыць, што вялікія ды найвялікшыя людзі нашага часу прапануюць людзям малым, сярэднім, звычайным шэрым праходжым запыленай вуліцы. Аказваецца — нічога асаблівага. Парады філосафаў, змешчаныя ў тоўстых кнігах, безнадзейна трывіялныя, банальныя, вядомыя амаль кожнаму, хто нарадзіўся на свет белы: заняцца дзяцьмі, хадзіць на пляж, цікавіцца спортам, мець добрых знаёмых, не пераймацца надта грашовымі клопатамі, збераганнем маёмасці, ды наогул не быць скнэраю.

Гэтыя і мноства іншых падобных парад — гэта амаль усё, да чаго магла дапрацавацца філасофская думка на працягу двух з паловай тысяч гадоў яе існавання, усё, што мог прыдумаць чалавечы мозг у натужлівых пошуках адказу на пытанне: як быць шчаслівым?

Бязраднасць кніжнай мудрасці ў вырашэнні асноўных праблем чалавечага жыцця садзейнічае зацікаўленню «мудрасцю бяскніжнай», народнай мудрасцю.

Вяртаемся зноў да сімвалічнай постаці дзядзькі Максіма, постаці ўстарэлай, нясённяшняй, постаці — адгалоску мінуўшчыны. Постаць гэтая з многіх бакоў — перажытая. Максімава жыццё — адзін прымітывізм, Максімавыя думкі — адна куча павер'яў ды забабонаў. Дажывае дзядзька Максім сваю старасць, загледжаны выключна ў старыну, закаханы выключна ў старыну, насцярожаны да ўсяго новага, да ўсялякага прагрэсу, і сам ён — перашкода ўсялякаму прагрэсу, на шчасце — перашкода нягрозная, бо ўжо вельмі рэдкая. Для чалавека дзеяння, для дзеяча, прапагандыста прагрэсу Максімава пастаць — сімвал адсталасці. І думкі і выказванні дзядзькі Максіма таксама ні мудрыя, ні арыгінальныя, наадварот — найчасцей яны даволі простыя ды прымітыўныя.

Чаму ж тады да Максімавай мудрасці, да народнай мудрасці, да мудрасці пагаворак ды прымітыўных легендаў усё нанава вяртаецца літаратура і сімпатыі вучоных людзей? Чаму сам Максім — адзінокі дзівак, закаханы ў мінулы, нясённяшні свет — быў і застанецца ўлюбёным літаратурным героем?

Бо свет, які вырасціў старога дзядзьку Максіма і ў якім ён астаўся закаханы, вырашаў асноўныя праблемы жыцця не пры дапамозе кніжных ведаў, не пры дапамозе лагічных разважанняў, але пры дапамозе такой арганізацыі жыцця, дзе кожны крок, кожны акт чалавечай дзейнасці выходзіў далёка вышэй звычайнай штодзённай шэрасці. Ці дзядзька Максім сядаў за стол, ці браўся за працу, ці арганізоўваў сабе святочны адпачынак — да ўсяго падыходзіў з годнасцю, набожнай павагаю ды цырыманіяльнай абрадавасцю — годнасць, багатая абрадавасць надавалі звычайнай Максімавай штодзённасці сэнсу ў размерах вечнасці.

Зараз аднак праца сталася выключна працаю, адпачынак — адпачынкам, а гульня — гульнёю, пазбаўленыя ўсялякіх іншых сэнсаў ці значэнняў. Сэнсу людзі пачалі шукаць у тоўстых кнігах. Дзядзька Максім не шукае. Жыве ўспамінамі мінулага. Да Максімавага мінулага вяртаецца аднак не толькі ён сам. Вяртаюцца людзі сучаснасці, спрабуючы ў народнай культуры знайсці прыклады развязкі агульначалавечых праблем.

Рыгор Паўлюк

З развагай і разумна

(Працяг са стар. 1)

але рэчаіснасць, і быць так пастаўлена, каб пасля нейкага часу можна было правесці кантроль яе рэалізацыі. Пастанова павінна ўлічваць, урэшце, спецыфіку данай тэрыторыі, а гэтага не відаць у пастанове для Семяноўкі.

Шмат чаго можна знайсці ў пастанове, але не справа ў прыдзірках, а ў тым, каб да паважных спраў падыходзіць з развагай і разумна.

А. Лабановіч

СКС

У Эканамічным Тэхнікуме ў Бельску існуе школьны спартыўны клуб (СКС), які ахоплівае сваёй дзейнасцю штораз шырэйшае кола вучнёўскай моладзі. На ўвагу заслугоўвае тое, што дзейнасцю СКС-у цікавіцца штораз больш дзяўчат. У мінулым годзе належала каля дзесяці дзяўчынак, а цяпер у СКС-се налічваецца каля дваццаці вучаніц.

Спартсменкі выязджаюць на спартыўныя сустрэчы і матчы ў іншыя мясцовасці ваяводства. (ся)

Загінулі ў баю ў час дыверсіі на чыгунцы партызаны Сяргей Мошкін і Трафім Лямцаў.

Пасля гібелі Васіля Канцэдайлы камандванне атрадам імя Тэльмана прыняў на сябе Іван Крылоў. Надыход зімы выклікаў цяжкасці ў барацьбе. Многія партызаны пакінулі Белавежскую пушчу і пайшлі на ўсход, у злучэнні партызан Брэсцкай і Баранавіцкай абласцей. Крылоў застаўся з групай 6 чалавек. Яны пабудавалі зямлянку непадалёку ад Гайнаўкі, стварылі там сваю базу і не спынялі баявых аперацый. Вясною баявыя дзеянні зноў пачалі прымаць шырокі размах.

Сярод жыхароў навакольных вёсак Белавежскай пушчы ходзяць размовы аб дзейнасці ў гэтых месцах партызанскіх груп Аляксеева, Кастуся Сібірака, Міколы Боўтрыка, Петракова, Мікалая Улеза, Каваленкі і іншых.

Гэтыя звесткі патрабуюць высвятлення, але на маю думку, гэта былі невялікія групы партызан з атрадаў Брэсцкага злучэння, якія хадзілі ў Белавежскую пушчу на баявыя аперацыі. Можна пачуць расказы аб дзейнасці групы Сцяпана Фёдаравіча. Відаць, размова ідзе аб групе Сакратарова, які некаторы час дзейнічаў сумесна з Васілём Пятровічам Кірычэнкам. Успамінаюцца таксама групы Смірнова, Кульбіцкага і Жукава. Гэта ўжо атрады нашай брыгады «У імя Радзімы». На поўдні Белавежскай пушчы можна пачуць размовы аб атрадзе Макарава. Такога атрада не было. У Брэсцкім злучэнні партызан быў атрад «За Радзіму», камісарам якога быў Макараў. Відаць, гутарка ідзе пра гэты атрад.

Група Івана Іванавіча Крылова не змагла больш вырасці ў партызанскі атрад. Вясной 1943 года Іван Іванавіч трапіў на засаду гітлераўцаў і загінуў у няроўнай бітве. Гэта быў адзін з лепшых і таленавітых арганізатараў партызанскага руху ў Белавежскай пушчы ў першыя два гады акупацыі.

У 1943 годзе Васіль Пятровіч Кірычэнка, пасля разгрому гітлераўцамі яго партызанскай групы, наладзіў сувязь з атрадам імя Калініна і атрымаў заданне ад камандвання атрада і ўпаўнаважанага ЦК КП(б)Б Данілы Сукачова арганізаваць у Белавежскай пушчы новы партызанскі атрад. У пачатку жніўня ён вярнуўся ў пушчу і сумесна з кіраўнікамі антыфашысцкіх камітэтаў Аляксандрам Юрчуком з Дубін і Рыгорам Саевічам з Навасад стварыў баявую групу з 15 чалавек. 10 жніўня група прыбыла ў атрад імя Калініна, баявое жыццё якога зрабіла вялікае ўражанне на новае папаўненне. Некалькі дзён групу Юрчука і Саевіча вучылі тактыцы партызанскіх дзеянняў і зноў накіравалі іх на захад Белавежскай пушчы. Камандзірам групы быў назначан Аляксандр Юрчук, а Рыгор Саевіч начальнікам яе штаба. Так былыя антыфашысты Дубін і Навасад сталі партызанамі.

Працяг будзе

Каманды выходзяць на поле спаборніцтваў — стадыён імя Януша Кусацінскага. Справа — лёгкаатлеты з Гродна.

СЯДАЙЦЕ, ЕДЗЕМ

ЛЕТА, ЛЕТА...

Агульнакраёвая турыстычная спулдзельня «Грамада», з аддзелам беластоцкім, якой наша рэдакцыя вядзе культурна-турыстычную акцыю «Сядайце, едзем», мае ва ўсёй краіне 80 уласных асродкаў адпачынку. Можа ў іх выязджаць кожны. Рассеяны яны ад гор па мора ў найпрыгажэйшых мясцовасцях. І ўсё больш людзей, дзякуючы «Грамадзе», выязджае на шырокія шляхі вандровак.

ВЯСКОВЫЯ ДЗЕЦІ НА АДПАЧЫНКУ

Нас вельмі цешыць, што людзі і асабліва дзеці з вёсак, усё больш выязджаюць з-пад сваёй сельскай страхі. Асабліва важна, каб дзеці раслі ў шырокім пазнаванні свету.

Ужо другі год «Грамада» па заказу Беластоцкага Кураторыума арганізуе вясковыя дзіцячыя адпачынкі ў горадзе Беластоку. У мінулым годзе было сем турнусаў для 1200 дзяцей з вёскі. У гэтым годзе будзе шэсць турнусаў для тысячы дзяцей. Пяць дзён яны правядуць у Беластоку, пазнаёмяцца з горадам, а на два дні едуць у Варшаву. Удзел у такіх адпачынках прымаюць дзеці пачатковых школ ад другога класа.

280 дзяцей з нашага ваяводства будуць адпачываць у лагерах «Грамады» у Рыне каля Гіжыцка, у Берутавіцах на Дольным Шлёнску і Шклярскай Парэмбе ў Карканошах.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ГУРТКІ Ў СВЕТ

«Грамада» моцна занялася ў апошні час вёскай. І трэба сказаць, з поспехам. Сельскагаспадарчыя гурткі надзвычай часта карыстаюцца яе паслугамі. Сельскагаспадарчыя гурткі з Далістова ў Манецкім павеце — 49 асоб, з Пшчулчына ў Высокамазавецкім павеце — 55 асоб, з Багноўкі ў Беластоцкім — 35 асоб, з Бранска ў Бельскім — 50 асоб выязджалі ў Варшаву, на шлях Леніна, удзельнічалі ў цікавым сплыве на плытах па рацэ Дунаец. (вл)

■ Вальдэмар Т., якому 36 гадоў, рабочы з Беластока, не даваў грошай на ўтрыманне жонкі і сваіх дзяцей. У сувязі з гэтым пракурор устанавіў для яго міліцыйны нагляд.

■ Восем кіламетраў за Бельскам на шашы Бельск — Кляшчэлі разбіўся на матацыкле жыхар вёскі Грыневічы Вялікія, Сцяпан Ляшкевіч. Прычынай яго няшчасця была празмерна хуткая язда. На павароце не ўтрымаў ён матацыкла і вывернуўся ў роў. Зараз знаходзіцца ў бельскай бальніцы.

■ 8 чэрвеня г. г. у пачатковую школу ў вёсцы Жукі, Беластоцкі павет, завітаў нейкі грамадзянін, які кіраўнічцы школы прадставіў пасведчанне з пячаткай Кураторыума беластоцкай школьнай акругі. Пасведчанне гэтае дазваляла яму наладжваць для школьнікаў спектаклі лялечнага тэатра «Два Міхалы». Кіраўнічка школы згадзілася, каб ён даў дзецям спектакль свайго «тэатра» і як заплату сабрала ад школьнікаў 200 зл. У той момант у школу прыехаў старшыня Заблудаўскай ГРН. «Камедыянт», пабачыўшы яго самаход, скочыў у акно і ўцёк у поле. Дагнаць яго не ўдалося. Справу гэтую разглядае павятовая камендатура МО ў Беластоку.

Спартыўная дружба

Да традыцыйных сувязей паміж Беластокам і Гроднам несумненна трэба аднесці і сустрэчы лёгкаатлетаў. Матчы, якія адбываюцца паміж лёгкаатлетамі гэтых сяброўючых гарадоў, заўсёды прыцягваюць да сябе ўвагу спартыўнай грамадскасці. Так было і гэтым разам. Матч паміж лёгкаатлетамі Гродна і Беластока, які адбыўся 13 і 14 чэрвеня г. т. у Беластоку, апрача добрых спартыўных вынікаў, прычыніўся да яшчэ большага замацавання дружбы паміж беларускімі і польскімі спартсменамі. (рл)

Бег на 1500 м. У цёмных майках — гродзенскія бегуны.

Фота: В. Касакоўскі

БЕЛАВЕЖА ДЗЯКУЕ

Белавежа дзякуе Прэзідыуму Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку і асабіста намесніку старшыні **Людвіку Ахоцкаму** і кіраўніку фінансавага аддзела **Станіславу Тшэбінскаму** за:

1) 300 тысяч крэдыту на рамонт Спартовай вуліцы ў Белавежы, 2) за крэдыт на рамонт кіно ў Белавежы.

Да пункта 1. Крэдыту на рамонт вуліцы Спартовай белавежскі Прэзідыум ГРН не мог дабіцца ў павятовых улад, хоць моцна стараўся.

Да пункту 2. Гісторыя белавежскага кіно таксама: год таму будынак быў закрыты, бо не надаваўся да эксплуатацыі. Здарэнне для Белавежы не абыякое, таму што іншага будынка тут для культурнай дзейнасці няма. Гаспадары Белавежы на чале са старшынёй ПГРН **Мікалаем Седуном** пачалі шумець, шукаць. Акруговае праўленне кіно ў Беластоку, на жаль, на старанні іх не адказала. Выратаваў Прэзідыум ВРН у Беластоку.

У ліпені будынак кіно, святліцы і бібліятэкі адкрые гасцінныя дзверы.

(вл)

Ці звяры маюць розум?

Вучоныя наогул не дайшлі яшчэ ў гэтай справе да ніякага вываду, але заўважылі некалькі вельмі цікавых з'яў. Найбольш цікавым зверам з'яўляюцца малпы шымпанзэ. Аказалася, што калі шымпанзэ выхоўваць ад маленства, праўляе ён большыя здольнасці, чым яго чалавечы равеснік. Аднак, ад моманту. калі дзіця пачынае гаварыць і развіваецца далей, малпа шымпанзэ перастае так хутка развівацца і адстае ад свайго чалавечага равесніка.

Яшчэ большыя рэвеляцыі заўважаны пры назіранні за малпамі, званымі павіянамі. Некаторыя афрыканскія вучоныя маркуюць, што павіяны патрапяць нават гаварыць... Наглядалася нядаўна такі выпадак: павіян украў маленькае дзіця аднаго негра і схаваўся з гэтым дзіцём на высокай верхавіне пальмы. Аддаў гэтае дзіця бацькам тады, калі тыя пачалі прасіць павіяна «на яго мове». На астравах Галапагос, паблізу паўночных берагоў Паўднёвай Амерыкі, жыве птушка-рамеснік. Гэта птушка выробляе сабе спецыяльны кіёчак, пры дапамозе якога дастае з-пад кары дрэў смакавітую спажыву. Або возьмем для прыкладу нашага крука. Гэта птушка дасканала адчувае адлегласць, з якой можа выстраліць да яе паляўнічы.

Звяры арганізуюць сабе таксама гульні. Асаблівымі спецыялістамі ў гэтым выдры. Яны на працягу некалькіх гадзін коўзаюцца, як дзеці, па лёдзе ў падрыхтаваным сабе месцы. Прытым, у сваіх гульнях паслугоўваюцца рознымі правіламі, якіх сцісла прытрымоўваюцца. У адным месцы ў Індыі наглядалася, як група з шасці выдраў разам лавіла рыбы. Кожная з іх, злавіўшы рыбу, вылазіла на бераг і клала яе ў адным месцы, і зноў вярталася да групы. Словам, калектыўнае паляванне. А марскія выдры, напрыклад, умеюць плаваць дагары нагамі, ускладўшы сабе на жывот камень, якім расцінаюць плаваючыя па вадзе слімакі.

Кайёты, прыгожыя ваўкі стэпаў Сярэдняй і Паўночнай Амерыкі, патрапяць выйсці цэлымі з любой засады. Дзейнічаюць калектыўна, дзе кожны мае сваю ролю, як у добра натрэнаванай спартыўнай камандзе. Вядомыя выпадкі, калі кайёт, знайшоўшыся ў сітуацыі без выйсця, ускоквае ў вагон таварнага цягніка або ў грузавую машыну.

І яшчэ адзін на дзіва інтэлігентны звер. Гэта расамаха. На яе прыгожае футра палююць людзі з асаблівай заўзятасцю. Гэты 15-кілаграмавы драпежнік часта нішчыць найбольш нават хітрыя пасткі, ломіць іх на кавалачку і раскідае. Можна падумаць, што расамаха мае асаблівыя здольнасці разгадваць усе хітрыкі паляўнічых. Чым больш хітрая пастка, тым даўжэй кружыцца каля не расамаха, пакуль не зразумее канструкцыі гэтай пасткі. Тады асцярожна ломіць яе, нішчыць. (а-ся)

Мала, але цікава

Вадаспад пад зямлёй

У час даследавання пячоры Шура-Марэ ў Хунедаарскай вобласці ў Румыніі ў адным з яе гротаў знойдзен падземны вадаспад. Вада з шумам падае з вышыні ў 20 метраў. У вялікім гроце зверху ўніз і знізу ўверх спускаюцца і падымаюцца сталактыты і сталагміты — вапняковыя ўтварэнні самай мудрагелістай формы.

Гады два назад у Румыніі была складзена карта карставых раёнаў. На яе нанесена каля тысячы пячор. Многія з іх па прыгажосці могуць спаборнічаць з самымі вядомымі пячорамі свету.

Электрычны матаролер

У барацьбе з забруджваннем паветра і шумам канструктары ў апошні час усё часцей звяртаюцца да ідэі індывідуальнага электратранспарту. Ёсць ужо ў гэтай справе і рэальныя вынікі. У Англіі створан мініяцюрны электрычны матаролер, які працуе ад акумулятарных батарэй. За дзень без падзарадкі ён можа праехаць каля 48 кіламетраў. На ноч акумулятары падключаюцца да звычайнай асвятляльнай электрасеткі і пакуль гаспадар матаролера адпачывае, яны зноў поўнасцю зараджаюцца.

ТАЛЯМІД — ЛЕК КАЛЕЦТВА

Перад судом у Аквіцгране (ФРГ) распачаўся судовы працэс, які мае ўстанавіць віну за трагічную ў сваіх выніках прадукцыю і распаўсюджванне таліміду. Талямід — гэта лек, які супакойваў боль жанчын у час цяжарнасці.

Прадбачваецца, што судовы працэс працягнецца каля двух год, таму што толькі пракуратура паклікала 352 сведкаў, а сабраны абвінавачваючы матэрыял складае 70 000 старонак.

Перад судом аднак паявіцца мала ахвяр успамянутага леку, а можа не паявіцца і ніводная. Аднак ахвяр леку ёсць на свеце тысячы. Толькі ў ФРГ прынамсі 1000 дарослых асоб маюць хворую нервовую сістэму, а каля 5000 дзяцей прыйшло на свет са страшэннымі калецтвамі.

На здымку ахвяры таліміду — усміхаючага сродка, які прымяняецца ў ФРГ і некалькіх іншых Заходніх краінах ў час цяжарнасці. Гэты сродак стаў прычынай нараджэння дзяцей-калек. Найбольш было выпадкаў, што дзеці радзіліся з недаразвітымі верхнімі канечнасцямі. (А-ка)

ЯК ПРЫГАТАВАЦЬ КАМПОТ

Можна прыгатаваць кампот і без стэрылізацыі. Трэба толькі, каб садавіна была свежая, непапсаваная, а начынне — слоікі і накрыўкі — прастэрылізаваныя. Слоікі вымыйце ў вадзе з содай, апаласніце кіпетнем і патрымайце над гарачай парай.

Падрыхтаваныя фрукты і ягады пакладзіце ў слоікі і заліце гарачым сіропам. Найлепей ліць проста з той пасудзіны, у якой гатаваўся сіроп. Калі з залітых гарачым сіропам слоікаў уздымаюцца пухіркі паветра, сіроп трэба зліць, зноў пракіпяціць і заліць. Так тры разы. Нарэшце зноў заліваем слоікі гарачым сіропам, закрываем бляшанымі накрыўкамі, калі астыне, выносім у цёмнае, халоднае памяшканне.

Замест металічных накрывак слоікі можна закрыць прастэрылізаваным цэлафанам і кружком з гумы, выразаным са старой веласіпеднай камеры.

Пасля астывання верх правільна запоўненых слоікаў будзе крыху ўвагнуты.

Цукру і лімоннай кіслаты можна класці па смаку.

ТОЕ, СЁЕ

У катлетную масу не рэкамендуецца дадаваць яечныя бялкі: ад іх катлеты робяцца цвёрдыя.

*

Каб захаваць прыемны пах мясных прадуктаў і лепш разрыхліць валокны, варыце і тушыце іх у закрытай пасудзіне.

Дзіўная галерэя

У ваколіцы, так званай, «дарогі Чынгісхана» ў Саянскіх горах над Енісеем, вучоныя адкрылі дзіўную галерэю карцін, якая складаецца з малюнкаў на скалах. Галерэя гэта мае свой сакрэт, — малюнкі на скалах выразна відаць толькі раніцай, калі іх асвятляюць праменні сонца, якое ўдзень не даходзіць сюды. З адвесных скал, пакрытых фіялетавым «загарам пустыні», у ваду глядзяць адлюстраванні быкоў, горных казлоў і бараноў, лісіц, змей. Старажытныя карціны вельмі рэалістычныя, усіх іх разам каля тысячы. Вучоныя лічаць, што гэтыя малюнкі выкананы каля трох тысяч гадоў таму назад.

У сувязі з тым, што ў гэтым месцы будуецца Саяна-Шушанская гідраэлектрастанцыя, скалы будуць заліты вадою. Таму вырашана зрабіць каляровыя копіі малюнкаў, а найбольш арыгінальныя з іх выпілаваць разам са скаламі для захавання ў музеях. (а-ся)

Ранішні пасажырскі самалёт, які суправаджаў сільны эскорт знішчальнікаў, набліжаўся да Берліна. Самалёт вялі асабістыя пілоты фюрэра. У машыне, апрача самога Гітлера, знаходзіліся яго лекар, кухарка, камердынер і, вядома, целаахоўнікі.

У адным з крэслаў сядзеў Фогеляйн, які выконваў у гэтай паездцы абавязкі ад'ютанта: «штатныя» ад'ютанты Гітлера знаходзіліся далёка на Усходзе, дзе ў гэтыя дні ішла гіганцкая танкавая і артылерыйская бітва. Яны павінны былі ўсё бачыць, усё ацаніць і зрабіць даклад. Зрэшты, асаблівай патрэбы ў гэтым ужо не было: катастрофа германскіх армій у курскай бітве для ўсіх было відавочнай.

Цяпер, седзячы ў крэсле, фогеляйн намагаўся разабрацца ў тым, што здарылася, знайсці яму вытлумачэнне — і не мог.

Чатыры дні баёў — сорак тысяч трупаў нямецкіх воінаў, пяцьсот страчаных самалётаў, сотні спаленых танкаў.

Хто мог прадбачыць, што здарыцца гэтакае?

Фогеляйн успамінае. Напярэдадні бітвы фюрэр пазваніў у Берхтасгадан, дзе была яго сяброўка. Справы маюцца добра, крычаў ён у трубку, таму хай Ева спяшае сюды. Тут ён пакажуць такое відовішча, якога не бачыла яшчэ ніводная жанчына ў свеце. А потым, калі ўсё закончыцца, ён возьме яе з сабою ў Італію.

У гэтыя ж гадзіны штат рэферэнтаў заканчваў падрыхтоўку сустрэчы Гітлера і Мусаліні. Фюрэр так спланаваў тэрміны, каб сустрэча з дучэ адбылася ў момант, калі ўсе на зямлі даведаюцца аб новай вялікай перамозе германскай зброі. Тады лягчэй будзе зрабіць рашучы націск на тых, хто хістаецца. І сурпаць супольнага ворага рушаць дзесяткі новых дывізій саюзнікаў Германіі.

Такія былі планы.

І ўсё праваліліся.

Што перажыў фюрэр! На яго страшна было глядзець.

Вядома, Ева не пакінула Берхтасгадэна — Фогеляйн паклапаціўся аб гэтым. Ён жа зрабіў затым разумны ход. Убачыўшы, што фюрэру не церпіцца дзейнічаць, ён глыбокадумна заявіў на нарадзе ў стаўцы: фюрэр не павінен адкладаць свой візіт у Італію. Дучэ чакае яго, марудзіць нельга, цяпер сустрэча іх важна, як ніколі.

Самалёт Гітлера вырульваў на старт, калі далёка на захад ад Курска разносіўся басавы голас рускіх гармат — працўнік разгортваў наступленне.

Італія!..

Фогеляйн не сумняваўся, што цяперашняя паездка Гітлера — задума пустая. Рускія пазбавілі фюрэра козыраў, якія той збіраўся выкласці перад сваімі калегамі.

І тым прыямней было, што сустрэлі іх падкрэслена пышна і ўрачыста. Дучэ кляўся: Італія будзе з Германіяй да канца, да поўнай перамогі.

І так, самалёт Гітлера набліжаўся да Берліна. Фогеляйн глянуў на Гітлера. Той сядзеў ля борта машыны, склаўшы на грудзях рукі. Раптам Гітлер адсунуўся ад ілюмінатара.

— Пане Фогеляйн, заўтра раніцай вы адпраўвіцеся на Пенемюндэ. Там, ні выспе, цяпер вырашаецца лёс Германіі. Вы разумееце?

— Так, мой фюрэр. — Генерал СС падняўся.

— Вярнуцца зможаце з першымі партыямі ФАУ, не раней. Вы галавой адказваеце за Вернера фон Браўна і яго працу.

Пенемюндэ!.. Сядаючы, Фогеляйн нават закашляўся ад хвалявання. Божа, як яму не пашанцавала! Ноччу ён даведаўся, што выспу бамбілі. Значыць працўнік адкрыў сакрэт яе. Фогеляйн не рызыкаваў паведаміць аб гэтым Гітлера. Ён разумна падумаў, што будзе лепш, калі аб бамбардыроўцы далажыць іншыя.

Генерал сагнуўся. Вось яна, іронія лёсу: шчаслівы выбрацца з пекла толькі для таго, каб трапіць у іншае, яшчэ больш страшнае!..

Адчыніліся дзверы пілоцкай кабіны. Бортрадыст, трымаючы ў руках паперку, накіраваўся да Гітлера.

Той прабег вачыма паведамленне. Гітлер у разгубленасці.

І вось да Фогеляйна данесліся дзіўныя гукі. Ён прыслухаўся. Сумненняў не было: фюрэр плакаў!

Фогеляйн дакрануўся да радыста:

— Што здарылася?

— Скінуты і арыштаваны Мусаліні, — адказаў радыст.

*

Што тварылася ў Берліне ў гэты дзень! Гэта можна назваць адным словам: паніка.

У святле апошніх падзей нацысты нейк па-новаму пачалі ацэньваць правалы і паражэнні на Усходзе, няўдачы ў Афрыцы і на Міжземным моры.

Седзячы ў сваім кабінеце, Гітлер ліхаманкава праглядваў паведамленні з Італіі. Увайшоў ад'ютант і палажыў на стол папку:

— Бамбілі Пенемюндэ, мой фюрэр...

— Што? — Гітлер сарваўся з крэсла.

Паветраны налёт на Пенемюндэ — гэта куды горш, чым страта дучэ. Працўнік адкрыў тайну. Працы па праектаванню і пабудове самалётаў — снарадаў праводзіліся ў абставінах строгай сакрэтнасці, аб гэтым ведалі толькі нешматлікія і абсалютна надзейныя людзі.

Выспа была наглуха ізалявана ад

ТРЫБУНА чытачоў

ЛІСТ З САКОЛЬШЧЫНЫ

У 15/633 нумары «Нівы» на 8-ай старонцы, 14 красавіка пад загалоўкам «Нячыстая сіла» быў скрыткаваны наш войт Уладзімір Лісоўскі. Прывожу словы крытыкі: «У Шудзялаве, кажуць, другое гняздо маюць чэрці. Адзін з іх заняўся мясцоваю ўладаю і то так, што самога войта апутаў. Адноічы тры дні да хаты не дапускаў. Тут ГРН арганізуе баль, запрасілі солтысаў і радных, а чэрці, як узяліся, то войта нізашто дамоў не дапусцілі, і бедачыска мусеў быць без жонкі, бо не было як запрасіць».

Лісоўскі гаворыць, што гэта я напісаў і таму на мяне злуе, не гаворыць. Я ні чым не вінаваты, а ён на мяне нападае. Маё высненне нічога не дало. Лісоўскі нават грозіць, што пакуль ён будзе ў Шудзялаве старшынёю ГРН, не дасць мне ніякіх ільгот, «зляцэння» і пасведчанняў.

Прашу рэдакцыю, каб напісала Лісоўскаму і пераканала яго, што гэтага я не пісаў, няхай ён ад мяне адчэпіцца.

Уладзімір Хомік
вёска Слоя

*

Ад рэдакцыі. Таварыш Лісоўскі! Вам ніхто не даў права душыць крытыку. Тым больш абвінавачваць у крытыцы чалавека, які нічога пра Вас не пісаў.

ЯК ПРЫМАЮЦЬ МАЛАКО

18 чэрвеня гэтага года выпадкова трапіў я ў вёску Ванева, што ляжыць у Гайнаўскім павеце, і бачу, як маладая прыгожая дзяўчына проста на вуліцы прымае малако, а трактар ужо чакае, каб забраць малако і вязці хутчэй у Гайнаўскую малачарню.

Якраз у гэты час прывёз малако дзядзька з Такароўшчыны. Малачарка, паглядзеўшы малако, кажа, што яно кіслае і не хоча яго прыняць. А дзядзька клянецца богам, што рана падаіў каровы і гэта ранішняе малако.

Нічога не памагло тлумачэнне, і дзядзька забраў малако на фуру і павёз у Агароднікі.

Мяне зацікавіла, што будзе з малаком, кіслае яно ці не? Паехаў я сваім «камарыкам» да Агароднік і там чакаю, каб на гэта падзівіцца, і кажу Толіку (так завуць кіраўніка пункта скупу малака), што нейкі дзядзька з Такароўшчыны вязе сюды малако, бо ў Ваневе не прынялі, сказалі, што кіслае.

Толік мне адказаў, што паглядзіць: як будзе добрае малако, дык прыме. Тут, на дзіва, мой дзядзька як правёз малако 5 кіламетраў, дык перастала быць кіслае, і ў Агародніках прынялі яго. Вось якія людзі яшчэ працуюць па вёсках. Не ўмеюць добра паглядзець, а ты, гаспадар, едзь за пяць кіламетраў, бо ты маеш час.

А з другога боку, дык можа на тую дзяўчыну з Ванева я і замнога напісаў. Тут можа вінаваты і паветовыя ўлады малачарні ў Гайнаўцы, мо яны, прымаючы чалавека на работу, адпаведна яго не перашколілі, і тут гэты працаўнік не ведае, як пазнаць малако, ці яно не кіслае.

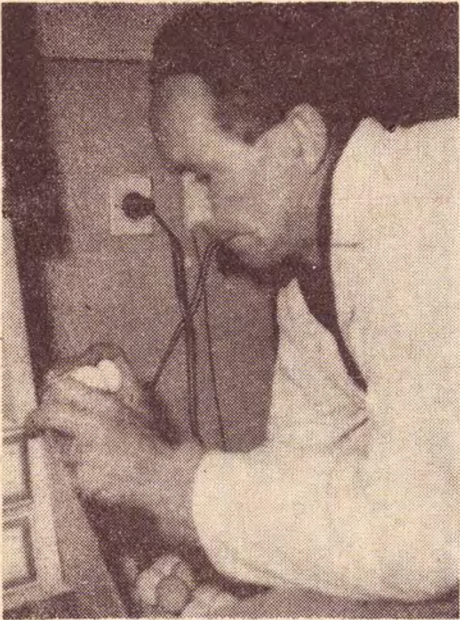
«Ярош»
Гайнаўскі павет

НАШЫ ПРАДАЎЦЫ

Сяргей Лобач з вёскі Лука і Мікалай Мацкевіч з вёскі Семяноўка (Гайнаўскі павет) працуюць як прадаўцы ў новых і прасторных крамах, якія пабудаваў гайнаўскі ПЗГС. Прадаўцы не толькі пасляхова выконваюць свае абавязкі, але і цешацца добрай пашанай у сваіх асяроддзях.

Перад усім жыхары гэтых вёсак (а, напрыклад, у Луцэ 150 гаспадароў, а ў Семяноўцы не менш) цэняць сваіх прадаўцоў за культурнае абслугоўванне. Яны заўсёды ветлівыя, тактоўныя, хутка абслугоўваюць. А працы ў апошнім часе ў краме хоць адбаўляй. Вясковыя гаспадыні ў сярэднім у месяц прыносяць на пункт скупу 20—30 тысяч штук яек, якія трэба прасвятліць, задбаць аб апакаванні, аб чым неадноічы забывае ГС. Сяргей Лобач і Мікалай Мацкевіч робяць усё, каб як найменш гаспадынь адпраўляць з яйкамі назад. Разумеюць які дарагі ў іх час, які дарэмна страціць б, а цяпер столькі працы ў полі.

Янка Цялушэцкі
Фота аўтара

Сяргей Лобач прымае яйкі.

ДАРАГОЕ СЭРЦАЙКА!

Працую я ў горадзе, але часта прыязджаю дахаты. Калі я яшчэ жыў на вёсцы, пазнаёміўся з дзяўчынай з суседняй вёскі. Вера мне падабалася і я пачаў да яе ездзіць. Абяцаў ёй, што ажанюся, толькі каб трохі пачакала. Яна чакала. Я паехаў працаваць у горад. Прыязджаў часта ў вёску Веры, і да Веры. У гэтай вёсцы мой брат у прыступах. Мае ўжо новыя сваякі пазнаёмілі з другой дзяўчынай, Тоняй, з гэтай жа самай вёскі. Яна працуе ў горадзе, мае трохі адукацыі (незакончаную матуру). Мне яна менш падабаецца ад Веры, але я пачаў хадзіць з ёю, пакінуў Веру. Да гэтага мяне вельмі намаўлялі сваякі, гаворачы, што мне лепш падыходзіць на жонку Тоня, чым Вера. Цяпер я хаджу з Тоняй, прыязджаю з ёю ў яе вёску, а Веры нават не кланяюся, але, калі сустрэну, робіцца мне прыкра. Не ведаю, што рабіць. Да Веры ўжо не вярнуся, але жаніцца з Тоняй не вельмі мне спяшацца, а бацькі налягаюць. Парай, што рабіць, як паступіць?

Пеця
з Гайнаўскага павета

Дарагі Пеця! Ты паступіў брыдка. І паступаеш так далей. Не стрымаў абяцання Веры, а цяпер хочаш зрабіць тое самае з Тоняй. Ты дарослы, а жывеш чужым розумам. Час ўжо сур'ёзна задумацца над сваімі ўчынкамі, і паступаць, як кажуць «па-людску». Да Веры табе ўжо няма чаго і вяртацца, але не зводзь далей Тоню. Скажы ёй праўду, што не не кахаеш, і з чыстым сумленнем не заварочвай галавы Тоні і сабе. А на будучыню, не рабі так. Не абяцай, калі ты не пэўны, што кахаеш і т. п.

Сэрцайка

ЛЯСНЫ ТЭХНІКУМ У БЕЛАВЕЖЫ

Лясны тэхнікум у Белавежы — адзін з 11 тэхнікумаў у нашай дзяржаве. Знаходзіцца ён у самым сэрцы Белавежскай пушчы. Вучыцца там звыш 300 вучняў і больш 200 асоб на завочным аддзяленні. 210 вучняў, якія вучацца стацыянарна, прыняты ў інтэрнат. Штогод у тэхнікум прыходзіць некалькі сот заяў аб прыняцці. Таму кваліфікацыйная камісія можа падабраць самых здольных.

Школа ўтрымоўвае кантакты са сваімі выпускнікамі, цікавіцца іх лёсам, цяжкасцямі або поспехамі ў працы, іх штодзённым жыццём. А гэта важна.

У белавежскім лясным тэхнікуме вучацца перад усім дзеці сялян і працаўнікоў лясной службы. Дырэкцыя тэхнікума вядзе вялікую выхаваўчую работу і ў тым напрамку, каб будучыя тэхнікі ведалі сваю працу не толькі тэарэтычна, але і з мазалём на ўласных руках. І вучні з «зялёнай школы» (яны носяць зялёныя мундзіры) актыўна ўдзельнічаюць у працы грамадскім чынам, як, напрыклад, пры пабудове дарог, крамаў, на пасадках дрэў і г.д. Многа працавалі яны пры будове новага школьнага будынка. Іх праца грамадскім чынам падлічана тут на 19 тысяч злотых.

Апрача гэтага, будучыя тэхнікі знаёмяцца з працай на сваёй прафесіі на практыках, якія адбываюць у лесе як лясныя «чорнарабочыя». Тэхнікум мае восем працоўных і шэсць залаў навучання прафесіянальных прадметаў. Усе багата абсталяваныя навуковымі дапаможнікамі, большую частку якіх зрабілі самі вучні.

Ян Ц.
Белавежа

ГРАМАДСКІ ТЭЛЕВІЗАР

У Сямяціцкім павеце праводзіцца акцыя «грамадскі тэлевізар». Ідуць намаганні, каб усе школы, усе бібліятэкі, святліцы і клубы мелі тэлевізары.

У грамадзе Клюковічы пастаноўлена, што ў першую чаргу тэлевізары атрымаюць тыя вёскі, дзе будзе ўнесена жыхарамі па 50 прац. вартасці тэлевізара. Некаторым вёскам аддзел асветы яшчэ ў гэтым годзе сфінансуе тэлевізары. Да іх належаць школы ў Вілінаве, Такарах і Зубачах.

Міхась Вішанка
Мілейчыцы

У спякотны дзень. Фота — Я.Ц.

вонкавага свету. Ні аб якім кантакце з працаўнікам не магло і быць гутаркі.

Але ў кабінет ўвайшоў Гімлер.

Пабялеўшы ад лютасці, слухаў Гітлер паведамленне райхсфюрэра СС. Няведверна: камуністы прасачыліся ў Пенемюндэ!..

— Як жа гэта здарылася? — спытаў Гітлер.

Райхсфюрэр СС маўчаў.

— І ўся ваша магутная служба не змагла перашкодзіць няшчаснай кучцы здраднікаў!

— Ахову Пенемюндэ вы даручылі іншай службе, — сказаў Гімлер.

У гэтыя мінуты магутны спартыўны аўтамабіль спыніўся каля райхсканцылярыі і высадзіў Вільгельма Канарыса. Неўзабаве адмірал быў у кабінеце фюрэра.

— А, вось і вы, — сказаў Гітлер. — Я якраз думаў аб вас. Можаце сесці.

Наступіла паўза. Сціснуўшы губы, Гітлер спадылба глядзеў на кіраўніка ваеннай разведкі.

— Расказвайце ж, — урэшце сказаў ён, — з чым вы прышлі, пане Канарыс.

— Бачу, вы незадаволены, мой фюрэр, — сказаў Канарыс. — І прычына, зразумела, Пенемюндэ... Што ж, тут нічога не зробіш. У свой час я павінен быў дабіцца, каб пад кантроль абвера перадалі усю выспу.

— Што? — у лютасці крыкнуў Гітлер.

— Усю выспу, — спакойна паўтарыў Канарыс, — а не толькі лабараторыі і прамысловы комплекс.

— Гэта ж ваш аб'ект!

— Мой фюрэр, усе лагеры ваеннапалонных падпарадкаваны РСХА. На жаль, лагер на выспе Пенемюндэ не быў выключэннем. А нітачка пацягнулася адтуль. Групе вязняў — гэта былі савецкія палонныя — нейкім шляхам удалося наладзіць сувязь з мацерыком.

— І камуністы перапраўілі гэтыя дадзеныя праз фронт?

Канарыс вымоўна паглядзеў на Гімлера, якбы запрашаючы яго адказаць на гэтае пытанне.

— Думаю, што не паспелі перапрвіць, — сказаў Гімлер. — Мы даўно сачылі гэтую арганізацыю і на днях узялі яе цалкам. Кіраваў групай Паўль Прозэ. Людзі Прозэ прасачыліся... Выбачайце, мой фюрэр, але ў гэтай сувязі я хацеў бы спытаць аб падрыхтоўцы да аперацыі «Долар». Пане адмірал, ці ўсё ў парадку у Артура Абста?

Канарыс далажыў, што падрыхтоўка да аперацыі праходзіць пасляхова.

Гімлер усміхнуўся.

— Ці няма сярод работнікаў «I-W-I» жанчыны год дваццаці васьмі? — спытаў ён.

— Ёсць. Гэта памочніца Артура Абста.

— Яна лекар.

— Так.

— Яе імя Марта Рышэр?

— Так.

— Я вымушаны засмуціць вас. — Гімлер уздыхнуў. — Рышэр — камуністка, актыўны дзеяч падпольнай групы Паўля Прозэ.

Працяг будзе

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

,,Wycieczka w nieznane'' (polski), 9—10. ,,Trudne godziny'' (radz.), 11—12. ,,Największe widowisko świata'' (USA), 13—14.

Нараўка

,,Fan, fan tulipan'' (franc.), ,,Głosuję na miłość'' (jugosł.), 9—14.

Нарва

,,Marysia i Napoleon'' (polski), 9—14.

Чыжы

,,Westerplatte'' (polski), 9—14.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

,,Grymasy'' (węgierski), ,,Kaukazka branka'' (węgierski), 9—14.

Орля

,,Chawzburska ballada'' (radz.), ,,Trema'' (USA), 9—14.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

,,Wycieczka w nieznane'' (polski), ,,Największe widowisko świata'' (USA), 9—12.

Міхалова

,,Zmierzch czarownic'' (polski), 9—10. ,,Film z czarującą dziewczyną'' (rumuński), 11—12. ,,Żywot Mateusza'' (polski), 13—14.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор

,,Dzielnica kruków'' (szwedzki), ,,Jutro Meksyk'' (polski), 20—21.

Ліпск

,,Kamo znany osobiście'' (radz.), ,,Kamo niebezpieczna misja'' (radziecki), 20—21.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPIK ,,Ruch'' Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych ,,Ruch'' Warszawa, ul. Wronia 23, Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ ,,Ars Polona'' Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP: Warszawa 2-5-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. G-3 NAKŁAD 6957

ЛЯСНЫ ЧАЛАВЕК

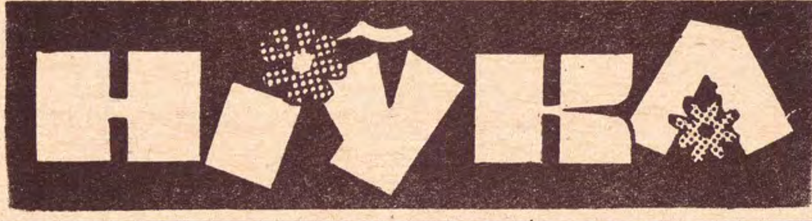
Мае даражэнькія, перад самай Сёмухай выправіла мяне нявестка да Міхалова глінкі купіць. Толькі я купіла глінкі, аж прыходзіць Тэкля падварская і гаворыць, што лясны з'явіўся чалавек. Тут, зусім блізка. І цягне мяне за руку. Я пытаю як і што, а яна кажа: «Не бойцеся, Міхалінка, хадзем, ён у клетцы і нічога вам дрэннага не зробіць».

Мне да галавы прышло, што пэўна зноў ваўчыца ўкрала дзесь дзіцё ад маці і выгадавала ў лесе, а цяпер возяць у клетцы і паказваюць, як дзіва. Да фурманкі людзей збеглася мо сотня, бо кожны цікавіўся паглядзець гэтагаляснога чалавека. Я дабілася на сам перад і бачу, сапраўды, штось ляжыць у клетцы, варушыцца і мармыча.

Якаясь жанчына таўханула мяне кошыкам пад бок і пытае, што ён там мармыча. Я высніла, што гэты лясны чалавек мае такую мову, як звяры, з якімі ён выхаваўся. Жанчына ўсміхнулася і давай мне расказваць: «Гэта ж ляснічы, які жыве ў Казмірове, хіба вы яго першы раз бачыце? Яму гэта не першына. Сёння насмактаўся і ляжаў упоперак вуліцы. Яму хоць бы дзічкі, а Парасчынага Валодзю чуць коні не панеслі, так перапалохаўся. Добра што вось нарваўся гэты дзядзька з фурманкаю і з клеткай, то мужчыны сышліся, усадзілі ў клетку і да жонкі павязуць».

Цераз некалькі дзён фурман пачаў людзям расказваць аб далейшым, і так смяюся, што аж вобшыўка ў нагавіцах трашчала. «Заязджаю, — кажа, — да пана ляснічага на падворак, а жонка як глянула, што з клеткаю, зараз хапіла вядзерца з цестам, усыпала вотрубей, размяшала, нясе і кажа пад'язджаць бліжэй хлеўчыка. Знаеце, кабеціна думала, што я свінню прывёз. Але як глянула і ўбачыла, што гэта яе мужык так дарабіўся, выпусціла вядро і сказала: Точка ў точк, до свінні падобны. Потым хапіла палена і хацела ламануць па лобе гэтага ляснога чалавека. Але так была ўсхвалявана, што ўпала з рук палена. Прыцiснула толькі да грудзей сваіх малышоў, заплакала і сказала: «Вось, дзеткі, якая наша доля».

Суседка Міхаліна

— Мерайце прапорцыі здалёк.

МАЛЕНЬКІ ТАТА

Оля пабіла ножку, расплакалася.

— Дачушка, не плач. Зараз перастане.

— Не, не перастане. Ты ж не ведаеш.

— Ведаю. Я, калі быў маленькі, таксама збіваў ногі.

— Не, ты не быў маленькім.

— Чаму ты так думаеш?

— Таму што таты маленькімі не бываюць.

ПРОСЬБА

Асуджаны на шэсць месяцаў хуліган звяртаецца да суддзі:

— Пан суддзя, у мяне ёсць просьба. Можа мне дазволіце гэты тэрмін адсядзець зімой?

— Чаму?

— Зімой дні карацейшыя.

У ДОКТАРА

Доктар да пацыента:

— Лепш за ўсё вам не зашкодзіла б пабыць доўга ля мора. Ці можаце гэта сабе дазволіць?

— Чаму не? Я марак.

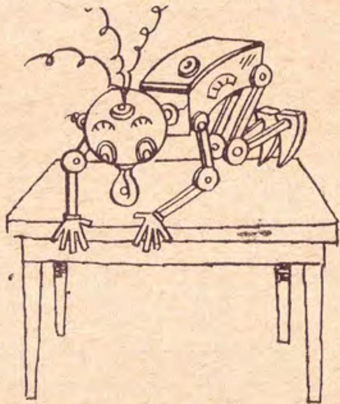
ХТО БОЛЬШ ПРАЖЫВЕ

— Тата, а ты за маму ўдвая больш пражывеш, — сказаў сын бацьку.

— Адкуль ты ведаеш?

— Мама казала, што ты ў яе палову жыцця адняў.

З ЖЫЦЦЯ РОБАТАЎ

— З маленства баюся мышэй...

НА ЛЕКЦЫІ

Выкладчыца да студэнта:
— Няўжо вы сапраўды маеце дванаццаць братоў?
Студэнт: — Не, я забыў, як па-французску будзе два.

Без слоў.

ШЧЫРАЯ РАЗМОВА

Сын прыехаў у госці да бацькі. Той і пытаецца:
— Ну, як справы, сынок?
— Ды вось ажаніўся.
— Ну і слава богу.
— Але скажы, тата, ты мяне любіш?
— Вядома, сынку, моцна люблю.
— Тады дай мне грошай на скасаванне шлюбу.

ХВАЛЬКО

Хвалілася піла сваёю сілай:
— Я цвік, глядзіце, укусіла.
А што пры гэтым зуб зламала —
Пра тое прамаўчала.

В. Жуковіч

НОС

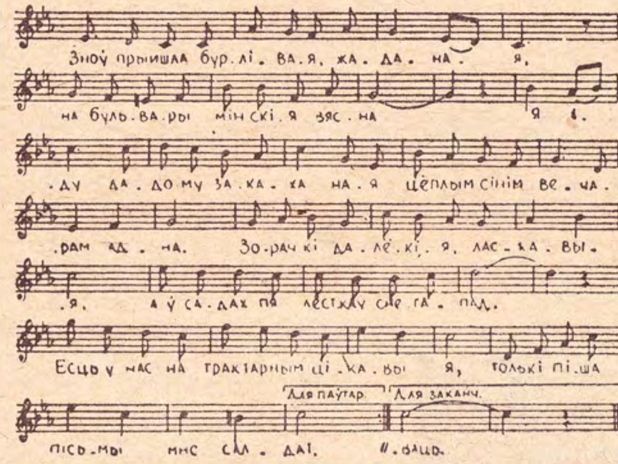
Жыў-быў нос. Крывы ды гарбаты. Надакучыла яму такім быць — пайшоў да ўрачоў: «Зрабіце мне пластычную аперацыю». Зрабілі. І стаў нос такі прыгожы, што не пазнаць. Ды і сам ён перастаў пазнаваць многіх — задраўся надта. Прыйшла пара і аб месцы падумаць. Пайшоў у «Носа-рогтрэст». Так і так, маўляў, прымаў удзел у важных аперацыях, таму прашу адказную пасаду. — Добра, — сказалі, — толькі вось што: пасада тая сапраўды адказная — не па ветру будзеш трымацца, а супраць яго». «Нічога, вытрымаю», — паабяцаў нос. І... не вытрымаў: насмарк схапіў. Пайшоў у клініку. Параіліся ўрачы і выдалі носу рэцэпт: «Совацца куды-небудзь, акрамя як у насоўку, катэгарычна забараняецца».

П. Саковіч

ЗАКАХАНАЯ

Музыка Анатоля Ізотава — Словы Міх. Ясеня

Зноў прыйшла бурлівая, жаданая
На бульвары мінскія вясна.
Я іду дадому закаханая
Ціхім, цёплым вечарам адна.
Зорачкі далёкія, ласкавыя,
А ў садах — плялёсткаў снегапад.
Ёсць у нас на трактарным цікавыя,
Толькі піша пісьмы мне салдат.
Дзе вятры раз'юшаныя носяцца,
Шчасце беражэ сваё салдат,
Хай любімы служыць, не трывожыцца —
Выканаю сэрца я загад.
Цяжка быць салдацкаю сяброўкаю,
Цяжка доўга верыць і чакаць.
Толькі я любоў сваю нялёгкую
Не хачу па іншых раскідаць.
Зноў прыйшла бурлівая, жаданая
На бульвары мінскія вясна,
Я іду дадому закаханая
Цёплым, сінім вечарам адна.
Не чакай, сусед, мяне на вуліцы,
Вершаў мне не трэба прысвячаць,
Не са мной стаяць табе да раніцы,
Не мяне ты будзеш цалаваць.

СМЯЛЬЧАК

Аднойчы падхалім пачаў хваліцца:

— Ну і даў я сёння дыхту нашаму начальніку! Усе яго пралікі і памылкі так адразу ў твар яму і выказаў. Урэшце, колькі ж можна трываць усё гэта?

— А ён што? — з нейкім перапалохам і захапленнем гледзячы на смельчака, спытаў яго субяседнік.

— Нічога. Што ён думкі мае можа прачытаць, ці што? Сядзіць, маўчыць, а я каля яго стаю ды думаю: «Ах ты, бюракрат, расцяпа, разява!» Усю праўду - матухну думаю!

ДУЭЛЬ КРЫТЫКА І ЖУРНАЛІСТА

Вядомы крытык Шарль Сент-Беў, вялікі эрудыт і знаўца французскай мовы, аднойчы быў выкліканы на дуэль журналістам, які палічыў сябе зняважаным. Калі праціўнік прапанаваў яму выбраць від зброі, ён адказаў: «Я выбіраю арфаграфію — вы забіты!»

ПАМЫЛКА

Вядомы кампазітар Ігар Стравінскі ў Нью-Йорку ўзяў таксі, у якім на таблічцы прачытаў сваё прозвішча.

— Вы не родзіч кампазітара? — спытаў ён у шафёра.

— А што, ёсць кампазітар з такім прозвішчам? — здзівіўся шафёр. — Стравінскі — прозвішча гаспадара таксі, я ж ніякага дачынення да музыкі не маю, маё прозвішча — Пучыні.

НЕСПАРТЫЎНЫ АЛІМП

Набліжэнне алімпійскіх гульняў абвастрыла барацьбу і за зусім не спартыўныя рэкорды. Вось апошнія паведамленні.

Дзевяць студэнтаў Грэхемтаўнскага універсітэта ў Паўднёвай Афрыцы вырашылі пабіць сусветны рэкорд па вязанні на прутках. Семёра здаліся пасля пяцідзесяці гадзін няспыннага вязання, двое астатніх працягвалі працаваць...

15-гадовы Чарлі Брыдан, вучань каледжа ў Вашынгтоне, паспрабаваў праславіць сваю навучальную ўстанову іншым чынам: ён з'еў за 55 мінут 50 яек. Чарлі заявіў, што на подзвіг яго натхніў убачаны нядаўна кінафільм.

А цяпер адзін еўрапейскі «рэкорд»: 10 членаў клуба ў ФРГ гулялі ў кеглі без перапынку двое сутак.

Штурм неспартыўнага Алімпа працягваецца...

Добра, што закаханыя не маюць магчымасці стрымаць свае слова, а то на небе не засталося б ніводнай зоркі.